

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra geografie

Bakalářská práce

Návrh tematické naučné stezky v okolí obce Větřní

Vypracoval: Michal RADA
Vedoucí práce: RNDr. et PhDr. Aleš Nováček, Ph.D.

České Budějovice 2014

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, 30. dubna 2014

Michal Rada

Rád bych touto formou poděkoval vedoucímu bakalářské práce panu RNDr. et PhDr. Aleši Nováčkovi, Ph.D. za jeho připomínky a trpělivost poskytnuté při vytváření této práce. Rovněž je mojí povinností poděkovat pánům Mgr. Tomáši Bickovi, Mgr. Zdeňku Duffkovi a Mgr. Jiřímu Mikuškovi za cenné informace, náměty, rady a připomínky, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat Mgr. Tomáši Bickovi za pomoc při jazykové korekci práce a slečně Bc. Lucii Krausové za vytvoření kresby některých návrhů informačních tabulí zastavení naučné stezky.

ANOTACE:

RADA, M. (2014): Návrh tematické naučné stezky v okolí obce Větrní. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 97 s.

Bakalářská práce představuje návrh tematické naučné stezky v okolí obce Větrní na Českokrumlovsku. Úvod (kapitola 1) vymezuje cíl práce a zohledňuje předpoklady a podmínky, které by měla navrhovaná naučná stezka splňovat. Dále představuje strukturu a koncipování práce. Diskuse s literaturou (2) se zabývá zpracováním sledované problematiky v odborné literatuře k ní vydané. Třetí kapitola obsahuje teoretický nástin sledované problematiky. Kapitola 4 je věnovaná metodice použité v práci. Dále obsahuje způsob tematického zaměření naučné stezky. Následuje charakteristika zájmového území (5). Navazuje jeho analýza (rekognoskace), analýza nejvýznamnějších objektů v něm a optimalizace trasy naučné stezky (6). Sedmá kapitola představuje vlastní návrh naučné stezky, včetně kalkulace nákladů na její vybudování a přiblížení jejího potenciálu k didaktickému využití pro školy. Poslední kapitolou (8) je sumarizující závěr. Součástí práce jsou vybrané mapové výstupy, tabulky a obsáhlá fotodokumentace.

Klíčová slova: naučná stezka, interpretace, papírenství, Větrní, Český Krumlov.

ANOTATION:

RADA, M. (2014): Indukcional Path the village Větrní surrounding. Bachelors work. South-Bohemia University in České Budějovice, Pedagogical Faculty, Department of Geography, 97 pages.

This bachelors work introduces the proposal of inductional path village Větrní (region Český Krumlov) about. The preface (chapter 1) defines the object of this work, also it respects presumptions and conditions in accordance with intention of this path. As well it explains the structure and general notion of the work. The discussion with literature (chapter 2) deals with already published vocational literature. Third chapter includes theoretic outline of the problem observed. In the work used methods (4) were included within. It intends farther topic specification of this path. The characteristic of the area of interest succeeds. Then perform its analysis (recognition), analysis of most significant objects and convenient solution (of the path). Chapter 7 presents the one's own proposal of the instructional path inclusive of the calculation with expenses, its proper realization and proximity to potency for didactic ability for schools. Last chapter (8) closes the work. The mass end. In addition to one's own work are attached: selected map parts, tables and wide photodocumentation.

Crucial words: instrukcional path, interpretation, paper industry, Větrní, Český Krumlov.

OBSAH:

1. Úvod	7
2. Diskuse s literaturou	10
3. Teoretický rámec problematiky	17
4. Metodika	22
5. Charakteristika zájmového území	27
5.1 Turistické předpoklady a potenciály zájmového území	27
5.2 Profil návštěvníků zájmového území	34
6. Analýza zájmového území a optimalizace trasy naučné stezky	36
6.1 Rekognoskace zájmového území	36
6.2 Optimalizace trasy naučné stezky	38
7. Návrh naučné stezky	42
7.1 Obecné parametry naučné stezky	42
7.2 Úprava a údržba trasy, značení a vybavení naučné stezky	45
7.3 Komunikace s návštěvníkem	48
7.4 Návrhy informačních panelů zastavení naučné stezky	49
7.5 Kalkulace nákladů na vybudování naučné stezky	65
7.6 Didaktická stránka naučné stezky	66
8. Závěr	69
Seznam použité literatury a zdrojů	71
Seznam tabulek	79
Seznam obrázků a map	79
Seznam příloh	79
Seznam použitých zkratk	79
Přílohy	80

1. ÚVOD

Česká republika patří mezi země, na jejichž území se nachází hustá síť značených turistických stezek. Tato tradice pochází z doby Rakouska-Uherska, kdy u nás vznikl po vzoru prvních turistických organizací v Evropě Klub českých turistů. Založen byl v Praze roku 1888 a po vzniku Československa (1918) se přejmenoval na Klub československých turistů. Po rozdělení federace se klub vrátil ke svému původnímu názvu – Klub českých turistů. V průběhu doby se jedním z jeho základních posláních stalo zřizování, značení, provoz a pravidelná údržba značených turistických stezek.

První značené turistické cesty na našem území byly zřízeny před více než 120 lety. KČT uvádí na své internetové stránce, že koncem roku 2008 bylo na našem území vyznačeno celkem 40782 kilometrů pěších tras, které jsou značeny tradičními barvami: červenou, modrou, zelenou a žlutou. Dnes se však můžeme v naší krajině setkat kromě takto značených pěších turistických stezek čím dál častěji se specificky vyznačenými stezkami. To jsou: cyklotrasy, lyžařské trasy, hipostezky či naučné stezky, které patří mezi tzv. návštěvnickou infrastrukturu. Ty bývají vhodně doplněny tzv. objekty návštěvnické infrastruktury. To můžeme chápat jako důsledek skutečnosti, že lidé v současné společnosti stále více touží po poznávání zajímavých a přírodně cenných míst spojených s možností odpočinku a relaxace. Za poslední dvě desetiletí se změnil i způsob pohybu návštěvníků v přírodě. Dříve dominantní pěší turistika je dnes z části nahrazována jízdou na kole, koni či lyžích.

V současném ekonomickém prostředí je snahou každého regionu přilákat do svého kraje návštěvníky – turisty, kteří znamenají pro místní obce a podnikatele zdroj příjmů. Aby se daný region stal pro návštěvníka atraktivním, mělo by být jednou ze snah místní samosprávy zpracování koncepce podpory regionálního cestovního ruchu.

Jednou z mnoha podob této podpory je např. budování místních naučných stezek. Každá z nich před svou realizací potřebuje zpracování projektu. Tato bakalářská práce uvedenou možnost nabízí. Zabývá se možnostmi realizace a plánováním naučné stezky v konkrétním území – v okolí obce Větrní na Českokrumlovsku, které je v práci nazýváno jako zájmové území. Práce by měla posloužit jako návrh – projekt, který se může stát podkladem k jejímu skutečnému vybudování. Dané území je vybráno záměrně, neboť autor do tohoto regionu dojíždí již deset let a má zde mnoho přátel. Práce by se tak mohla považovat za jeho příspěvek k rozvoji uvedeného území z hlediska cestovního ruchu. Respektive by mohla posloužit k podpoře návštěvnosti regionu, což by mohlo mít pozitivní dopad na atraktivitu lokality, podporu místních produktů a služeb poskytovaných v obci.

Na katedře geografie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích je návrh naučné stezky tematikou dosud nezpracovávanou. Problematikou se již ale zabývaly podobné práce psané v rámci pedagogické fakulty, a to na katedře biologie. Mnohé práce k tomuto tématu byly napsány i na katedře geografie Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni.

Cílem bakalářské práce se stalo vytvoření konkrétního návrhu (projektu) naučné stezky v zájmovém území v souladu s principy interpretace místního dědictví na místní úrovni. Mezi dílčí cíle práce patří volba jejího tematického zaměření, které by vycházelo z možností, jež daný region nabízí, a vztahovalo by se k zájmovému území. Návrh trasy naučné stezky by se měl opírat o důkladnou analýzu zájmového území. Práce by měla obsahovat návrhy textů informačních tabulí pro jednotlivá zastavení naučné stezky i další otázky spojené s touto problematikou: návrh vybavení naučné stezky ostatními objekty návštěvnické infrastruktury, návrh lokalizace odpočinkových a funkčních zón podél trasy, vytvoření profilu návštěvníka naučné stezky apod. Nedílnou součástí práce bude i zdůraznění didaktického přínosu navrhované naučné stezky pro školy a význam pro místní obyvatele.

Z tohoto pohledu lze předem vytýčit několik *předpokladů a podmínek*, které by měla navrhovaná naučná stezka splňovat:

1. Tematické zaměření naučné stezky by mělo co nejvíce vystihovat specifikum daného regionu, resp. vztahovat se k němu.
2. Trasa naučné stezky by měla procházet přírodně nejzajímavějšími partiemi zájmového území a měla by sledovat přírodně a kulturně-historicky nejvýznamnější objekty v zájmovém území. Měla by tak propojovat přírodně a kulturně-historicky nejzajímavější části atraktivit dané oblasti.
3. Naučná stezka by měla maximálně využívat již stávajících cest a pěšin.
4. Délka naučné stezky a časová náročnost potřebná k její návštěvě by měla korespondovat s potřebami a časovými možnostmi jejích návštěvníků.
5. Naučná stezka by měla vést v okolí největší koncentrace služeb v daném regionu – procházet samotnou obcí Větrní – a zohlednit dopravní možnosti v regionu.
6. Naučná stezka by měla být ve své podstatě součástí koncepce cestovního ruchu na Českokrumlovsku a měla by brát v potaz regionálně charakteristické druhy a formy cestovního ruchu.
7. Naučná stezka by měla zúročit velký potenciál krátkodobých návštěvníků – vodáků, kteří se ubytovávají v kempech v Českém Krumlově – Novém Spolí, jež se nacházejí nedaleko obce Větrní.

8. Měla by být didakticky přínosná pro školy v regionu i pro exkurze škol z oblastí mimo Českokrumlovsko.

O bakalářské práci lze díky své podstatě hovořit ve smyslu prakticky zaměřené a mající nevýzkumný charakter. Uvedené skutečnosti tak mají za důsledek fakt, že nesplňují předpoklady a úlohy pro určení výzkumných hypotéz, a proto tyto nelze určit. Výzkumné hypotézy, které se objevují v těchto místech ve většině obdobných prací, proto nejsou uváděny.

Realizaci stanovených cílů odpovídá struktura a koncipování jednotlivých kapitol práce. Po úvodní kapitole následuje část zabývající se zpracováním sledované problematiky v odborné literatuře k ní vydané (kapitola 2). Zde jsou zdůrazněny současné trendy, ale i nastíněny starší myšlenky. Třetí kapitola obsahuje teoretický nástin sledované problematiky. Její součástí je i terminologie spojená se sledovanou problematikou. Čtvrtá kapitola je věnovaná metodice použité v této práci. Obsahuje i způsob tematického zaměření naučné stezky. Navazuje charakteristika zájmového území (5). Následující kapitola (6) obsahuje analýzu (rekognoskaci) zájmového území, analýzu nejvýznamnějších objektů v zájmovém území jak z přírodního, tak z kulturněhistorického pohledu, ze které vyplýne lokalizace a návrh optimální trasy naučné stezky. Sedmá kapitola představuje vlastní návrh naučné stezky. Tato kapitola dále přináší orientační kalkulaci nákladů potřebných na její vybudování a didaktické možnosti dané naučné stezky pro školy. Poslední kapitolou (8) je sumarizující závěr. Součástí práce jsou – pro přehlednější prezentaci sledované problematiky – vybrané mapové výstupy, tabulky a obsáhlá fotodokumentace.

2. DISKUSE S LITERATUROU

Cestovní ruch představuje činitele, který svými aktivitami ovlivňuje lokality, ve kterých působí. Toto působení se může projevit pozitivně (v podobě přínosů pro dané území) nebo negativně (v podobě ztrát pro dané území). Proto je potřebné, aby byl cestovní ruch v území správně řízen. Řádně usměrňovaný a vhodným způsobem řízený cestovní ruch může totiž maximalizovat přínosy a minimalizovat případné negativní dopady intenzivních činností, které cestovní ruch vyvolává. V tomto případě sehrává velmi významnou úlohu v řízení cestovního ruchu ve vztahu k území územní plánování. Tato skutečnost je dána faktem, že územní plánování soustavně a komplexně řeší využití území, stanoví zásady jeho organizace a koordinuje výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území (Lednický, Pyka 2011, s. 39).

Jedním z prostředků zajišťujících rozvoj dané obce z hlediska cestovního ruchu a ekonomických aktivit na něj navázaných (doplňkových služeb) – resp. místní ekonomiky – je vypracování koncepce tzv. interpretace místního dědictví na místní úrovni. Touto otázkou se zabývají autoři publikace *Interpretace místního dědictví – Příručka pro plánování a tvorbu prezentací místních zajímavostí*, kteří k této problematice dodávají, že pod pojmem interpretace místního dědictví si lze představit např. vytvoření naučné stezky přírodou nebo městem, ztvárnění expozice v místním muzeu nebo informačním centru, sestavení tištěného průvodce krásami města nebo kraje, návrh okruhu nebo exkurze s živým průvodcem, uspořádání tematické kulturní akce apod. Kvalitní interpretace je totiž hlavním předpokladem rozvoje šetrných forem cestovního ruchu založených na poznávání a odhalování místního půvabu, které bez náležitého výkladu často zůstávají nepovšimnuty nebo nedoceny. Autoři toto doplňují o připomenutí skutečnosti, že v dnešní době, kdy globalizace stále podstatněji stírá rozdíly mezi kulturami a prostředím, je velmi žádoucí posilovat identitu místa, která je určena především místním kulturním a přírodním dědictvím. Tento výklad místa má nesporný význam nejen pro návštěvníky dané obce či regionu, ale především pro místní obyvatele. Místním dědictvím nemusíme chápat pouze kostel nebo památný strom, ale i místní tradice, vzpomínky nebo pověsti. Interpretace tak přispívá k hlubšímu poznávání místa, ve kterém lidé žijí a které patří k hlavním předpokladům rozvoje šetrných forem cestovního ruchu založených na poznávání a odhalování místních atraktivit (kol. autorů 2004, s. 7).

Fazik (2008, s. 301-302) k problematice propojení tradic a jejich místa s cestovním ruchem napsal poznámku, ve které připomíná skutečnost, že lidé, kteří žili před námi, tvořili podmínky našeho života. Ty postupně v dlouhém sledu generací akumulovaly. Tradice Fazik vymezuje jako generační dědictví a v užším slova smyslu jako souhrn zvyků a zvyklostí. Kdy

časy se mění, tradice je však jev nadčasový, je jevem kulturním a civilizačním zároveň. Dále autor uvádí, že historii studujeme a zabýváme se problematikou tradic a kultur vytvořených a zanechaných našimi předky především proto, že studium těchto jevů nám umožňuje lépe porozumět minulé společnosti a zvyšuje naše pochopení společnosti dnešní. V příspěvku je dále připomenut fakt, že v cestovním ruchu se nejčastěji výklad historie interpretuje právě s důrazem na tradice a historické památky, které tvoří průřezovou osu celé historie.

Při objasňování příčin popularizace současného turismu musíme brát v úvahu různé faktory. Jedním z nich je tzv. zájem o minulost, který představuje lidskou přirozenost. Vzpomínky na minulost – společně s vědomím bezpečnosti a kontinuity jedince s krajinou – totiž pro velkou část lidí znamenají jistotu v době, kdy se pro ně jejich aktuální přítomnost stane nejistou. Nostalgie, touha a stesk po domově byly v počátcích uznávány jako fyzický stav. Především u námořníků na dlouhých objevných cestách. Nyní je tento stav popisován jako tzv. nemoc po domově (Williams 1998, s. 184). Proto se lidé rádi vracejí alespoň na chvíli do míst, kde se narodili, žili, studovali, pracovali, sloužili vojenskou službu, našli svoji lásku či ve kterých trávili dávnou dovolenou. Nebo danou lokalitu znají ze školy, vyprávění nebo z minulé návštěvy. K jejich aktuálnímu poznávání regionu jim může být nápomocna také návštěva místní naučné stezky.

Autoři publikace Průmysl cestovního ruchu (2008, s. 73) k otázce naučných stezek uvádějí, že mohou přispět ke zvýšení turistické atraktivity území a informovanosti turistů. Nejčastěji se vyskytují takové naučné stezky, které jsou zaměřené na přírodní zajímavosti. Kromě toho mohou ovšem být tematicky zaměřeny také na místní kulturní a hospodářskou historii, architekturu, tradice, místní legendy atd. Čímž mohou významně přispět k zapojení dosud nevyužitých kulturně-historických a technických památek regionu – včetně lidové architektury – do rozvoje cestovního ruchu.

Navrátil a kol. (2012, s. 33) ve své monografii uvádějí, že jedním z univerzálních nástrojů využívaných k řešení prostorově orientovaných problémů rozvoje cestovního ruchu ve specifických regionech je budování turistických tras. Tento potenciál je široký a zahrnuje řešení takových cílů, jako jsou: rozložení zatížení návštěvnosti lokalit, prostorové rozložení příjmů v cestovním ruchu, začlenění aktuálně méně známých atraktivit do produktů cestovního ruchu, zvýšení povědomí o destinaci, prodloužení doby pobytu návštěvníků a podpora zvýšení jejich výdajů v destinaci, přilákání nových návštěvníků, motivace stávajících návštěvníků k opakované návštěvě a v neposlední řadě přispění k rozšíření udržitelných typů návštěvnosti.

K vlastní problematice budování naučných stezek vyšla v našich zemích doposud dvě díla: Stezky k přírodě od autorů Čeřovský, Záveský (1989) a Realizace návštěvnické infrastruktury (Jelínek, Kozubková, Kostečka 2009). V prvně jmenovaném díle se uvádí, že naučné stezky se osvědčily v zahraničí, ale i v našich zemích. Dílo připomíná, že první naučná stezka byla u nás vybudována v roce 1965 v přírodní rezervaci Medník při dolním toku Sázavy. V roce 1986 se nabízelo turistům i školním výletům v celém Československu 104 naučných stezek. Z toho jich bylo v českých krajích federace 89. Nejvíce se jich nacházelo v Středočeském a Jihočeském kraji – shodně po šestnácti (Čeřovský, Záveský 1989, s. 145). To svědčí o mimořádných přírodních a kulturních podmínkách jižních Čech v rámci celého Československa, resp. České republiky, ke kterým se vztahuje tato práce. Naučné stezky se v tomto díle charakterizují jako vyznačené, výchovně-vzdělávací trasy vedoucí přírodně i kulturně pozoruhodnými územími a oblastmi (Čeřovský, Záveský 1989, s. 142). V soudobé literatuře se o nich píše obdobně – jako o vyznačených výchovně-vzdělávacích trasách sloužících k informování o přírodních i kulturních hodnotách území (Jelínek, Kozubková, Kostečka 2009, s. 4).

Ve starší literatuře (Čeřovský, Záveský 1989, s. 142) jsou naučné stezky zmiňovány i v souvislosti s určitou formou výchovy k ochraně přírody a k péči o životní prostředí. Dále zmiňují zkušenosti ze zahraničí, které ukázaly, že naučné stezky jsou mimořádně vhodné k ekologické výchově. Soudobá literatura vztahující se k problematice naučných stezek toto nezmiňuje a zvláště nezdůrazňuje. Práce autorů Jelínek, Kozubková, Kostečka (2009, s. 1) vystihuje dnešní ekologický trend, který spočívá v tom, že je vhodné budovat objekty návštěvnické infrastruktury – včetně naučných stezek vlastních – splňující nároky veřejnosti, a to při zachování podmínek ochrany přírody.

Při zřizování naučných stezek se dnes klade větší důraz na její základní funkce. Jelínek, Kozubková, Kostečka (2009, s. 1) zmiňují, že kromě informační, vzdělávací a osvětové funkce je hlavní úlohou stezek v přírodě usměrňovat pohyb a chování návštěvníků. A to tak, aby se příroda co nejvíce zpřístupnila, ale zároveň nebyla ohrožována, či dokonce poškozována. Tito autoři připomínají i skutečnost, že v posledních letech získávají na oblibě tzv. interaktivní prvky, které částečně nebo zcela nahrazují klasické informační panely (Jelínek, Kozubková, Kostečka 2009, s. 8). Naproti tomu se ve starší literatuře s interaktivními prvky nesetkáváme a při zřizování vlastní naučné stezky se počítá pouze s výběrem významných objektů a jevů, které jsou na určených zastaveních zvláště vysvětleny (Čeřovský, Záveský 1989, s. 142).

Pokud si budeme všimnout typu naučné stezky, v našich podmínkách se můžeme ve většině případů – od počátku do současnosti zřizování naučných stezek – setkat s tzv. samoobslužnými naučnými stezkami.¹ Jejich princip se v průběhu let nemění. Čeřovský, Záveský (1989, s. 142) je označují jako kulturně-výchovná zařízení umístěná přímo v terénu. Jelínek, Kozubková, Kostečka (2009, s. 4) jako vyznačené výchovně-vzdělávací trasy sloužící k informování o přírodních i kulturních hodnotách území.

Problematikou naučných stezek se literatura vydaná v České republice a vztahující se obecně k otázce cestovního ruchu nezabývá. Pouze podle členění v práci Mirvalda (1996, s. 23) je můžeme zahrnout mezi tzv. realizační předpoklady cestovního ruchu, resp. mezi speciální zařízení, která jsou zahrnována do podskupiny předpokladů tzv. materiálně technické základny.

Jedním z předpokladů a podmínek této práce je, že by naučná stezka měla zúročit potenciál vodáků, kteří se ubytovávají v kempech v Novém Spolí. Navrátil a kol. (2012, s. 49) ke vztahu vody a cestovního ruchu dodávají, že má v cestovním ruchu specifické postavení. Pobyt u vody je v České republice nejoblíbenější volnočasovou aktivitou na dovolené. Voda je však také extrémně zranitelným prostředím a významným z pohledu ochrany přírody i krajiny. Spoluutváří krajinu a její výskyt je zásadní pro pozitivní hodnocení přírodních atraktivit. Proto je voda vyhledávanou a významnou součástí krajiny taktéž pro cestovní ruch. Voda je tak jedním z prostředí, pro něž je aplikace udržitelných aktivit cestovního ruchu vysoce důležitá. Z hlediska vztahu rekreační aktivity k vodním útvarům se rozlišují aktivity na vodě závislé (mezi které patří i vodáctví) a aktivity vodou podporované. Voda v krajině má tedy v cestovním ruchu význam estetického pozadí i pro rekreační aktivity na vodě nezávislé. Její uklidňující a uvolňující efekt na člověka je významnou složkou kvality outdoorových rekreačních aktivit.

Z výzkumu Navrátila a kol. (2012, s. 95) dále vzešlo, že u všech z 20 kategorií klíčové image lokality cestovního ruchu odvozených ze sumarizace odpovědí respondentů se našli ti, pro něž je podstatné vyhledávání lokality spojené s přírodou či historií. Tento výsledek naznačuje, že ani tradiční členění lokalizačních předpokladů cestovního ruchu na přírodní a kulturně-historické není zcela dostačující, protože každá atraktivita má v sobě část přírodně zajímavou a zároveň část historicky zajímavou.

---

¹ Návštěvník prochází trasu sám a vysvětlení mu poskytují určité pomůcky: průvodcovský text či vysvětlující tabule umístěné přímo v terénu. Výhodou tohoto řešení je, že návštěvník si sám volí rychlost prohlídky a také množství informací, které je ochoten z nabídky přijmout (Čeřovský, Záveský 1989, s. 144).

Dnes jsou k této problematice nejkompaktnější a nejaktuálnější informace dostupné na internetu. K evidenci a charakteristice naučných stezek či při hledání potenciálních cílů cest turistů slouží specializované internetové servery vztahující se k této problematice. Mezi nejkompaktnější patří např. www.stezky.unas.cz. V srpnu 2013 zde bylo evidováno a zmíněno přibližně 750 naučných stezek ze všech krajů České republiky. Uvedená hodnota tak několikrát převyšuje stav z roku 1986, což nám dokládá soudobou oblibu v budování naučných stezek v naší zemi. Problematiky naučných stezek se dotýká i několik regionálních serverů zaměřujících se na turisty přijíždějící do daného kraje. Stezky vybudované státním podnikem Lesy České republiky jsou evidovány a podrobně popisovány na internetové stránce této organizace. Naučné stezky jsou také popisovány v mnoha popularizačních publikacích. Např. server www.stezky.unas.cz jich zmiňuje 12 a nové tituly stále vychází. Nejucelenější přehled naučných stezek v Jihočeském kraji nabízí publikace autora Drábka (2007) *Naučné stezky a trasy II – Jihočeský kraj*, ve které je popsáno 106 naučných stezek z celých jižních Čech.

Literatury vztahující se přímo k zájmovému území nebylo mnoho vydáno. Jako jedinou doposud vydanou publikaci zabývající se přímo zájmovým územím – obcí Větrní – můžeme jmenovat titul *Větrní – lidé, dějiny*, práce od kol. autorů (1985) poskytující ucelený a době vydání poplatný obraz o obci. Jako další zdroj informací přímo o zájmovém území nám může posloužit zpravodaj *Větrník*, což je občasník obce Větrní, který pravidelně vychází od roku 1992.

V okolí obce Větrní byla před více než 35 lety naučná stezka již vybudována. Zmíněná naučná stezka *Větrník* je podrobně popsána v publikaci *Průvodce po pionýrské naučné stezce Větrník* (Pešek 1979) či v průvodci *Jižní Čechy* (kol. autorů 1986, s. 89-90). Pešek (1979, s. 1) uvádí, že kromě popisu geologických, geomorfologických a hlavně botanických zajímavostí si stezka klade za cíl poučit zájemce o ekosystému zdejší krajiny či o vztahu přírody a člověka. Stezka představovala místní květenu, z níž je 14 druhů chráněných. Od vydání publikací však naučná stezka nebyla udržována a dnes se v krajině můžeme setkat pouze s ojedinělými fragmenty dokumentující i její existenci.

Odborné texty vztahující se k jednotlivým složkám fyzické geografie zájmového území lze vyčíst z oborově zaměřených knih. Ucelený přehled fyzickogeografických podmínek zájmového území, ale i celých jižních Čech můžeme nalézt v díle Albrechta a kol. (2003). Podobně zaměřené informace vztahující se k Šumavě i Šumavskému podhůří doplněné o informace k šumavským dějinám, kultuře, obživě, hospodářství, dopravě, turistice apod. – lze čerpat z knihy autorů Anděry, Zavřela a kol. (2003) *Šumava – příroda, historie, život*.

S historií na Českokrumlovsku, životem místních lidí, jejich kulturou, zvyky, příběhy, tradičními řemesly, průmyslem a hospodářstvím se lze seznámit dále v tematicky zaměřených knihách, např.: Klimek (2011) Šumava – Českokrumlovsko.

Historii hospodářských poměrů na Šumavě a v jejím podhůří, resp. na rakousko-českém pomezí, popisuje kniha autorky Komlosyové (1995) *Industrie, Kultur, Mühlviertel, Waldviertel Südböhmen. Reisen im Grenzland*. Autorka v ní zdůrazňuje, že nás může mást naše představa o rakousko-českém pohraničí. O něm můžeme mít vizi jako o regionu bez jakékoli průmyslové činnosti, jako o kraji rozsáhlých lesů, bažin, vodních ploch a nedotčené přírody. Opak je však skutečností a mnoho lidí našlo od nepaměti svoji obživu mimo zemědělství a region se stal již ve středověku územím s vysoce specializovanou textilní výrobou, dřevozpracujícím průmyslem, sklářstvím, kovářstvím, těžářstvím, pivovarnictvím, mlynářstvím a dalšími obory. Nenajdeme zde proto žádnou surovinu, která by byla bez zpracování, žádný potok, jehož voda by nenapájela hospodářský objekt či by nebyla využívána k výrobě elektřiny (Komlosyová 1995, s. 9).

Komlosyová (1995, s. 21 a 23) dále zmiňuje, že v době Rakouska-Uherska bylo průmyslové centrum země ve Vídni. Sekundární centra se nacházela v Praze a Budapešti. V severních Čechách se tou dobou vyvíjela průmyslová oblast nadregionálního významu. Nejfrekventovanějšími obchodními trasami byly Terst – severní Čechy (přes průsmyk Pyhrn a Linec) či Vídeň – Hamburk – Brémy. A právě ve středu těchto cest se nacházejí jižní Čechy, kterým se tak díky tomu nabízela možnost v rozvoji dopravní infrastruktury, služeb spojených s dopravou nebo obchodem. Po rozpadu Rakouska-Uherska se sice změnil směr transportu (ze směru sever – jih na západ – východ), ale doprava mezi Prahou – Lincem a Vídní se neomezovala. Když po 2. světové válce upadl po zřízení „železné opony“ už tak malý pohraniční provoz, nastal rozhodující nepříznivý obrat i v hospodářském a sociálním pohledu regionu. Vše se obrátilo po roce 1989 znovuotevřením této hranice. Můžeme tak sledovat trend, že snahy po „mrtvé hranici“ v tomto regionu nejsou splnitelné.

V současné době patří k posledním vydaným dílům vztahujících se k regionu východní Šumavy a východního Pošumaví kniha autorů Jelínka a Hůlkové (2012) *Východní Šumava*. Ta popisuje kromě fyzickogeografických podmínek uvedeného území i historii osídlení regionu od doby kamenné po současnost, kdy velký důraz je kladen na proměny osídlení v regionu po roce 1945. V kontextu knihy můžeme vyčíst i informace o životě zdejších lidí a o místních hospodářských poměrech, které se dotýkaly i zájmového území.

O Českém Krumlově, který je úzce spojený s nedalekým zájmovým územím obce Větřní a jejím okolím, především v otázce historie a hospodářství, bylo napsáno mnoho knih.

K nejkompexnějším knihám vztahujících se k historii tohoto města patří díla: Gaži a kol. (2010) Český Krumlov od rezidenčního města k památce světového kulturního dědictví a Historický atlas měst České republiky, svazek č. 11 – Český Krumlov (kol. autorů, 2003). Sociokulturní charakteristiku Českého Krumlova můžeme nalézt v díle autorů Hubáčka, Matějů, Opletalové (2009, s. 17). Ti o něm píší ve smyslu, že se jedná o malé české město, které leží v příhraniční oblasti a jehož populace se po druhé světové válce z velké části obměnila. Zachovalé unikátní historické jádro spolu s atraktivním přírodním okolím tvoří výjimečný potenciál pro rozvoj města založený na cestovním ruchu. Ten může být podpořen vlivem stimulů (know-how, zkušeností a různých forem spolupráce) ze sousedních rakouských regionů. Nižší sociální ukotvenost populace může v tomto případě pozitivně ovlivnit přijímání inovací. Proto bylo možné očekávat, že se město dokáže rychle adaptovat na transformační procesy a projde dynamickým vývojem již během první poloviny let devadesátých.

Závěrem této kapitoly je nutné uvést, že podle rajonalizace na turistické regiony České republiky uvedené ve zprávě České centrály cestovního ruchu – CzechTourismu (Monitoring návštěvníků 2008, s. 20) můžeme sledované území zařadit do regionu Šumavy.

3. TEORETICKÝ RÁMEC PROBLEMATIKY

V této kapitole je předložen základní přehled faktů vztahujících se k problematice budování návštěvnické infrastruktury v přírodě. Dále obsahuje primární informace k naučným stezkám, které představují základní formu mezi objekty návštěvnické infrastruktury. Uvedené skutečnosti lze použít jako pomůcku k pochopení pojmů a souvislostí, které se k problematice vztahují, resp. se v této práci používají.

Základem by mělo být přehledné vymezení a definování několika klíčových pojmů. Ty vycházejí z práce autorů Jelínka, Kozubkové, Kostečky (2009), která představuje nejnovější metodologické dílo k problematice. Řada pojmů byla obdobně definována již v díle autorů Čerovského, Záveského (1989). Některé pojmy z tohoto díla kapitolu doplňují.

Návštěvnická infrastruktura – slouží návštěvníkům k lepší orientaci v terénu, k jejich usměrňování (ve smyslu zpřístupnění či naopak znepřístupnění určitých lokalit), informování, zvyšování jejich povědomí o přírodních a kulturních hodnotách. V neposlední řadě plní i funkci bezpečnostní. Jednotlivé funkce objektů návštěvnické infrastruktury, kterými mohou být např. naučné stezky, turistické přístřešky, lavičky a vyhlídky, nutné zásahy do terénu apod., se často prolínají.

Objekty návštěvnické infrastruktury lze dělit dle jejich referenční *funkce*:

- *bezpečnostní funkce* – patří k nejstarším typům prvků návštěvnické infrastruktury. Zajišťují bezpečnost návštěvníků v místech se zvýšeným rizikem úrazu. Objekty s touto funkcí vyžadují pravidelnou a pečlivou údržbu, neboť ty zanedbané a ve špatném stavu mohou být ve svém důsledku i nebezpečnější, než kdyby v terénu vůbec nebyly – návštěvník se na jejich bezpečnostní funkci spoléhá. Jde o různé lávky a můstky, schody, žebříky, zábradlí, řetězy apod.
- *usměrňovací funkce* – z důvodu ochrany přírody a krajiny je potřebné návštěvníky vhodným způsobem usměrňovat, aby nedocházelo k jejich negativnímu ovlivňování přírody. K tomu lze využít např. různá značení, lávky, chodníky, závory či jiné zábrany.
- *informační, vzdělávací a osvětová funkce* – návštěvníci získávají díky různým komunikačním prvkům (převážně informačním tabulím či tištěným průvodcům) informace o přírodních, kulturních a jiných souvislostech daného území. Vhodně zpracované údaje a zejména jejich obrazová forma působí na zvýšení zájmu návštěvníka a jeho ztotožnění se s prostředím.

- *rekreační funkce* – součástí návštěvy vyhledávaných míst jsou i možnosti rekreace a odpočinku, které nelze od zbývajících funkcí oddělit. K nim slouží široká škála objektů – např. lavičky, altány, přístřešky, rozhledny, pozorovatelný, zastřešené studánky, budovy občerstvení, herní prvky pro děti apod.

Mezi primární objekty návštěvnické infrastruktury můžeme považovat *naučnou stezku*, která je definována jako vyznačená výchovně-vzdělávací trasa sloužící k informování o přírodních a kulturních hodnotách území. Délka, náročnost trasy a počet zastavení závisí na cílové skupině, pro kterou je realizována. V průměru bývá na trase naučné stezky 10 až 12 zastavení, délka trasy se pohybuje okolo 5 až 10 kilometrů. Stezky určené pro děti jsou kratší s více stanovišti. Trasa naučné stezky může mít různé tvary, kdy záleží především na možnostech terénu. Nejvýhodnější je tvar kruhový tvar či jinak uzavřený, u něhož je začátek a konec na stejném místě.² K naučné stezce je vhodné vydat publikace a jiné materiály (např. průvodce, brožuru, mapu, pracovní sešit), které by rozvíjely daná témata více do hloubky. Nabídku lze rozšířit i o exkurze a průvodcovskou službu.

Za účely naučné stezky můžeme považovat snahu návštěvníky zaujmout interpretací území a dále usměrnit jejich pohyb v přírodě. Při přípravě stezky by se mělo vycházet z následujících komunikačních principů: motivovat (je nutné oddělit strohé podávání faktů a interpretování), vytvářet vztah a oslovovat (dodržovat zásadu, že danou problematiku je nutné návštěvníkovi přibližovat způsobem výkladu, který přirovnává nebo se blíží k obecným a běžným věcem každodenního života, neboť lidé těžko chápou skutečnosti, které přesahují obzor jejich zkušeností), odkrývat (nalézt nový pohled na interpretované téma, hledat takový informační kanál, který není běžný, z něhož návštěvník může získat nové pochopení, nové myšlenky a způsoby nahlížení).

Komunikace s návštěvníkem naučné stezky probíhá v několika rovinách: popisem na informačních panelech či v tištěném průvodci. Návštěvník může být zapojen např. i pokládáním otázek, hádanek nebo tzv. interaktivními prvky zapojující ostatní smysly – zrak, sluch či hmat. Právě vyvolání emocí a zapojení smyslového vnímání u návštěvníků je nejefektivnější cestou ke komunikaci a učení.

Informační panely mohou být součástí naučné stezky nebo vytvářet samostatný informační systém na určitém území bez jakékoli návaznosti. Představují významné jevy vztahující se k zájmovému území nebo představují rozsáhlejší region. Informační panely a

---

² Čeřovský, Záveský (1989, s. 147) naučné stezky rozlišuje na: krátké trasy (do 5 km – obsahově bohaté, zpravidla okružní), středně dlouhé trasy (nejčastěji 5 až 15 km – s poměrně bohatou obsahovou náplní, někdy okružní, někdy s výchozím místem a cílem), dlouhé trasy (přes 20 km – vlastivědně-turistického charakteru, někdy rozdělené na etapy).

další objekty naučné stezky je třeba umísťovat s ohledem na zvýšené zatížení místa v souvislosti s očekávanou koncentrací návštěvníků. Počáteční a konečný panel se obvykle umísťuje poblíž dobře dopravně dostupného místa. Ostatní panely je vhodné umísťovat přímo u popisovaného jevu, popř. u významné lokality. Jejich přínosem je rozvíjení vjemů, které na návštěvníka působí. Vedle textu se na ně umísťují především kresby, fotografie, mapy či znaky pomáhající s organizací naučné stezky (název a znak naučné stezky, symbol zastavení, lokalizace zastavení apod.). Pro výrobu informačních panelů se využívají různé druhy materiálů – dřevo, kov, plast, sklo apod. či jejich kombinace. Zpravidla se vyrábí odděleně stojan a deska panelu nesoucí informace.

Vzhled informačního panelu se velkou měrou podílí na jeho atraktivnosti. Podstatnou součástí interpretace je její forma. Při sestavování obsahu panelů je nutné dodržet obecná pravidla: dobře čitelný text – zvolit vhodný styl rozvržení textu, velikost písma (min. 8 mm), zachovat dostatečný kontrast písma a podkladu atd., stručný a dobře strukturovaný text – chápeme tím jasný název panelu, texty zvolit kratší (obecně se doporučuje 200 slov na panel, 50 slov na odstavec a brát zřetel na celkový rozměr panelu. Pokud panel obsahuje více textu, je vhodné jej členit na více částí opatřených nadpisy a rozvrhnout tak, aby každá část rozvíjela téma panelu a podávala smysluplnou informaci i samostatně. Je nutno dodržovat vhodný poměr textu a grafiky – obrazová část by měla převažovat. Doporučuje se, aby 20 až 35 % plochy panelu tvořil text, zbytek fotografie, obrázky apod. Text by měl být srozumitelný – vhodnější je použití běžného jazyka s menší mírou odborných výrazů. V případě jejich použití je nutné stručné vysvětlení. Doporučuje se využívání metafor, citací či příběhů, aktuálnost – s ohledem na téma panelu je vhodnější uvádět převážně nadčasové údaje, neboť panel může na daném místě stát i několik let.

V posledních letech získávají na oblibě tzv. *interaktivní prvky naučné stezky*, které částečně nebo zcela nahrazují klasické informační panely. Jejich cílem je zapojení i ostatních smyslů návštěvníka než pouze zraku a formu návštěvy pojmout jako hru, při které si návštěvník může ověřit a rozšířit své znalosti. Při zřizování venkovních interaktivních prvků je vhodné použít přírodní materiály (např. dřevo a kámen) a je nutné počítat s jejich náročnější údržbou a opravou.

Pro názornější prezentaci daného tématu může být v určitém prostoru podél trasy naučné stezky vybudována *venkovní expozice*. Zde bývají jednotlivé exponáty opatřeny popiskem, popř. je expozice doplněna celkovým informačním panelem.

V místě s vysokou koncentrací návštěvníků lze vystavět tzv. *informační bod* – buď bez obsluhy (tzv. samoobslužný), či s obsluhou. Samoobslužný informační bod představuje shluk

více informačních panelů umístěných vedle sebe (do půlkruhu či paprskovitě). Dále zde mohou být umístěny i interaktivní prvky, přístřešek s lavičkami apod. Informační bod s obsluhou má většinou podobu přístřešku, kde širokou škálu informací poskytuje školená osoba. Návštěvníkovi zde mohou být k dispozici propagační materiály.

Průvodce naučnou stezkou či lokalitou může mít dvojí podobu. Může se jednat o tištěný materiál, který lze získat zdarma či zakoupit, nebo o osobu, která provádí skupinu návštěvníků vybraným územím.

Mezi *ostatní objekty návštěvnické infrastruktury* můžeme zahrnout např. přístřešky k odpočinku či úkrytu před nepříznivým počasím. Jejich instalace je vhodná na místa, kde lze očekávat soustředění více návštěvníků – na křižovatkách cest, na cílových místech apod. K rozhledu a pozorování celé krajiny slouží rozhledny a vyhlídkové věže. Pro pozorování fauny slouží jednodušší pozorovatelný. Umístění těchto objektů je vhodné na místa s dobrým výhledem. U těchto staveb musí být kladen důraz na bezpečnost návštěvníků, stavby by měly procházet pravidelnou údržbou a kontrolou stavu.

Zvláštní skupinu objektů návštěvnické infrastruktury představují *technické úpravy na trasách naučných stezek*. Hlavním smyslem budování různých typů povalových chodníků a cest je zpřístupnění cenných lokalit návštěvníkům tak, aby nedocházelo k ohrožení cenných biotopů sešlapem. Typické lokality pro umístění chodníků představují rašeliniště, mokřady či hůře přístupná místa. Šířka a podoba chodníků vychází ze zamýšlené cílové skupiny návštěvníků (pěší, cyklisté, vozíčkáři), odhadu frekvence návštěvnosti a charakteru zpřístupňované lokality. Optimální šířkou je přibližně 120 cm. Při úpravách povrchu cest – z důvodu odstranění erozních rýh, jejich prevence, zlepšení přístupnosti některých území širšímu okruhu návštěvníků (pěším s kočárky, cyklistům, vozíčkářům) – je vhodné využívat místní materiál (šterk, drcené kamenivo apod.). V těchto případech by měl být kladen důraz na řešení příčného a podélného odvodnění. Schůdky, žebříky, zábradlí a závory slouží ke zpřístupnění komplikovaně dostupných lokalit (skalní stupně, strmé svahy apod.), k zajištění bezpečnosti návštěvníků a k jejich usměrňování, resp. k zamezení vstupu. Lávky a můstky se používají k překlenutí vodních toků, roklí a hlubších terénních nerovností. Jejich hlavním účelem je zajištění bezpečnosti návštěvníků a jejich usměrňování.

Značení turistických tras (pěších turistických stezek, naučných stezek, cyklotras, lyžařských tras či hipostezek) se provádí z důvodu usměrňování návštěvníků a pro jejich lepší orientaci v terénu. Při vyznačování je vhodné spolupracovat s Klubem českých turistů, který vyznačuje a provádí pravidelnou údržbu značených turistických stezek na území naší

republiky. Vhodné je zapojení dané turistické trasy do systému turisticky značených tras Klubu českých turistů.

Smluvená *turistická značka naučné stezky* je bílý čtverec celkového rozměru 100 x 100 mm se zeleným pruhem o šířce 30 mm vedeným úhlopříčně z levého horního do pravého dolního rohu značky, s mezerou asi 5 mm mezi zeleným pruhem a oběma jím vytvořenými bílými trojúhelníky. Číslo zastavení je vyznačeno černou číslicí uprostřed značky (výška 60 mm, šířka 8 mm) (Čeřovský, Záveský 1989, s. 162).

Kromě značení turistických tras a značek naučné stezky se v přírodě můžeme setkat i s dalším značením (informačními systémy): informačními tabulemi, piktogramy, značkami a směrovkami. Nejpoužívanější jsou různé *piktogramy*. Tyto grafické znaky pomocí obrázků znázorňují pojmy nebo sdělení. Dělí se na pozitivní či zákazové. Informují tak návštěvníka přírody o činnosti, kterou lze (nebo je zakázáno) provádět. Ukázku piktogramů lze najít v příloze této práce.

Informačními systémy se dle Páskové a Zelenky (2012, s. 234) rozumí vzájemně propojené a spolupracující části tvořící propojený systém, jehož cílem je shromažďování, zpracování, ukládání a poskytování informací. Dále i funkční celek zabezpečující cílevědomé a systematické shromažďování, získávání, zpracování, uchovávání, zpřístupňování, přenos a šíření informací podle definovaných postupů. Mohou mít formu digitálních informačních systémů, značení v terénu nebo informací prezentovaných v dalších médiích.

V práci jsou některé skutečnosti o naučných stezkách spojovány s tzv. *šetrnou formou cestovního ruchu*, která se dá definovat jako principy rozvoje cestovního ruchu ve vzájemném souladu s životním prostředím. Obdobným termínem je i tzv. *měkký cestovní ruch*, který Pásková, Zelenka (2012, s. 335) definují jako druh cestovního ruchu, který minimalizuje vliv nežádoucích aktivit spojených s cestovním ruchem na místní komunitu a životní prostředí. Kdy základními principy jsou: maximální zapojení místních zdrojů (suroviny, lidé, know-how, tradice, kultura aj.), přínos místní komunitě a malokapacitní cestovní ruch.

4. METODIKA

Kapitola představuje způsob vymezení zájmového území, ke kterému se práce vztahuje, resp. ve kterém by měla vést trasa naučné stezky. Dále objasňuje metodiku práce, která byla v jednotlivých částech práce použita – proces počínající získáváním a zpracováváním dat a končící způsoby vedoucí k vytvoření vlastního návrhu naučné stezky v souladu s předpoklady uvedenými v úvodní kapitole.

Při vymezení zájmového území byl brán zřetel na skutečnost, že délka trasy naučné stezky by neměla přesáhnout 15 km. Tato vzdálenost naučné stezky – z kategorie dlouhých tras – je maximální, kterou lze reálně absolvovat pěšky během jednoho dne. Dále bylo bráno v potaz, že naučná stezka vedoucí v zájmovém území by měla bezpodmínečně splňovat všechny předpoklady a podmínky uvedené v úvodní kapitole práce. Zájmové území bylo vybráno na i základě nutného splnění dalších aspektů: naučná stezka by měla procházet středem obce Větrník, její začátek a konec by měl být dobře dopravně dostupný, podstatná část trasy naučné stezky by měla procházet místy s koncentrací obyvatelstva a služeb, naučná stezka by měla taktéž využívat potenciál krátkodobě ubytovaných v kempech v Novém Spolím, jelikož se z nich může rekrutovat značná část návštěvníků naučné stezky. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby trasa naučné stezky vedla poblíž těchto kempů.

K vymezení zájmového území, ve kterém by mohla trasa naučné stezky vést, pomohlo schéma (obrázek č. 1), které znázorňuje nejvýznamnější výše a v úvodu práce uvedené aspekty. Z uvedeného schématu se dalo vyvodit, že za zájmové území lze považovat: severní část území obce Větrník, kdy jižní hranici tvoří Větrněnský potok a lesní cesta od samoty U Jakubců na Kaliště, západní hranici tvoří hranice katastrálního území Větrník s katastrálním územím Větrník – Kaliště a Novosedly u Kájova. Dále území na severu k němu přiléhající – část obce Český Krumlov – Plešivec (na severu ohraničené ulicí Krásné údolí), část obce Český Krumlov – Nové Spolím a nejbližší okolí toku Vltavy mezi Větrníkem a Novým Spolím, které na pravém břehu leží na území obce Přídolí.

Ostatní části obce Český Krumlov: Vnitřní město, Horní Brána či Latrán leží již v městské památkové rezervaci a nebylo by vhodné naučnou stezku tímto prostorem s velkou koncentrací odlišně zaměřených turistů vést.

Důležitou částí přípravy návrhu naučné stezky bylo hledání její optimální trasy v zájmovém území. Ta by měla korespondovat s výše uvedenými podmínkami a požadavky a snažit se svým charakterem co nejvíce vyhovovat cílové skupině jejích návštěvníků. Trasa naučné stezky dále musí splňovat podmínky, aby procházela přírodně nejzajímavějšími

partielemi zájmového území a aby sledovala nejvýznamnější přírodní a kulturněhistorické objekty v zájmovém území. Současně se musí vzít v potaz, aby maximálně používala stávající cesty a pěšiny. Tak, aby její trasa vedla mimo hlavní komunikace, a byla tím pro návštěvníky maximálně bezpečná. Profil trasy naučné stezky by měl být nenáročný, bez extrémního stoupání či klesání, aby se stezka stala dostupnou pro co nejširší spektrum návštěvníků.

Navrhovaná trasa naučné stezky má představovat optimum mezi všemi uvedenými aspekty s předpokladem, že jednotlivá zastavení naučné stezky tyto body propojí. Při hledání optimální trasy naučné stezky posloužila následující tabulka, která byla použita v kapitole 6.

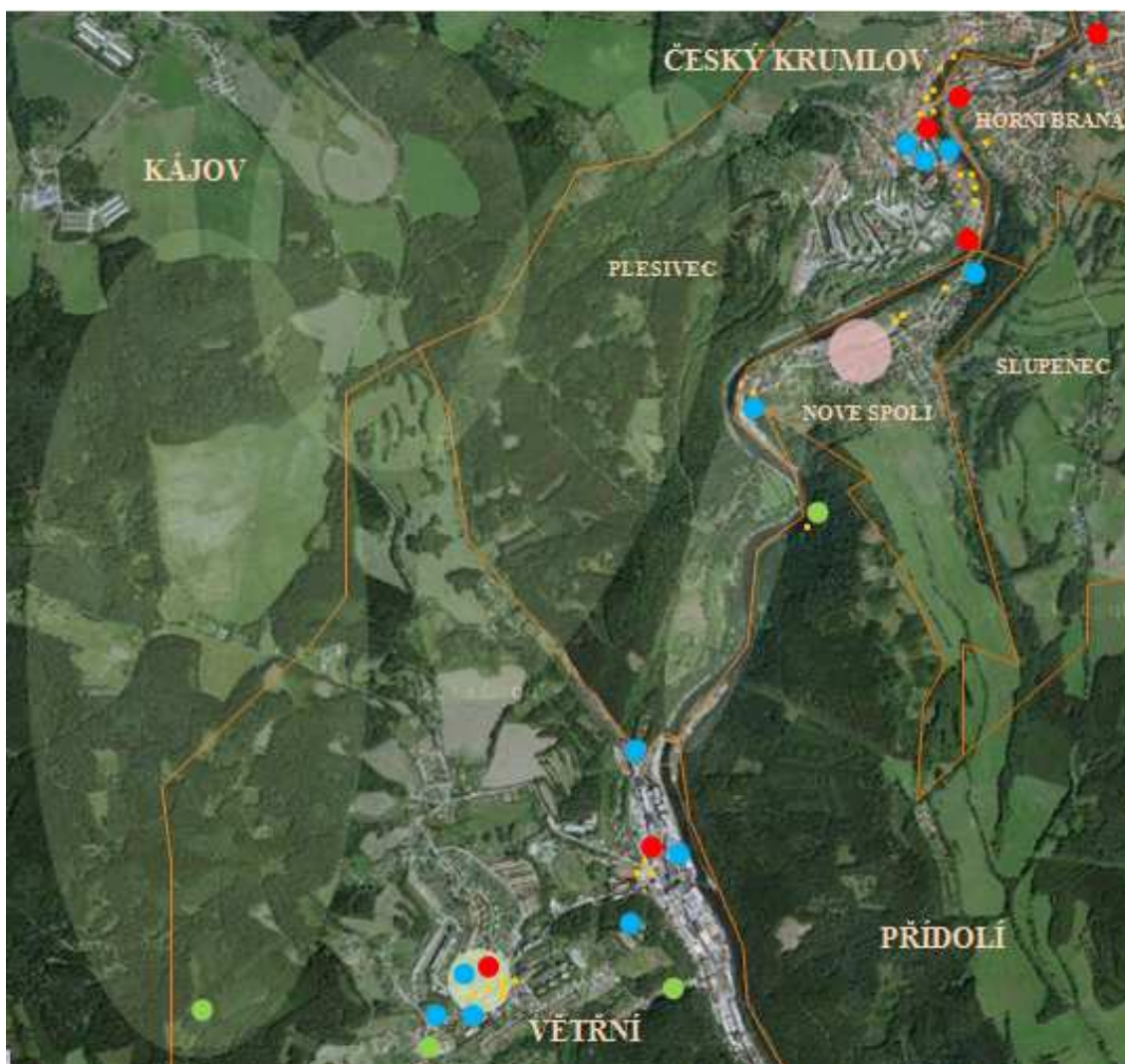
Tabulka č. 1 – Struktura způsobu rekognoskace zájmového území pro vytyčení trasy naučné stezky

Kategorie	Úroveň významu		
	Přírodní partie (plocha)	Nevýznamná lokalita	Lokalita s malým významem
Přírodní objekty (bod)	Nevýznamná lokalita	Lokalita s malým významem	Značný význam
Kulturně-historický objekt	Nevýznamná lokalita	Lokalita s malým významem	Značný význam
Bezpečnost stávajících cest a pěšin	Nebezpečné	Středně rizikové	Bezpečné
Další aspekty	Střed obce Větrní		
	Dobře dopravně dostupné body		
	Koncentrace obyvatel a služeb		
	Kempy v Českém Krumlově – Nové Spolí		

Zdroj: Vlastní návrh (2013).

Jednou ze základních funkcí naučných stezek je jejich schopnost informovat, vzdělávat a sloužit k osvětě. K primárním krokům při přípravě každé naučné stezky patří zvolení jejího tematického zaměření. Dnes se na území České republiky můžeme setkat s řadou forem naučných stezek a koncepcí komunikace s návštěvníkem. Proto bylo nutné brát na zřetel, že každá nově budovaná naučná stezka by měla být originální, aby přilákala návštěvníky.

Obrázek č. 1 – Schéma pro vymezení zájmového území na základě primárních aspektů

Zdroj: Vlastní zpracování (2013).

Mapový podklad: www.maps.google.com (3. 8. 2013), měřítko 1:25000.

LEGENDA:

VĚTRNÍ	obec
NOVĚSPOLÍ	městská část
	přibližná hranice obcí a městských částí Českého Krumlova
	centrum obce Větrná
	kemp v Českém Krumlově – Novém Spolí
	autobusová zastávka
	přírodní objekty s velkým významem
	kulturně-historické objekty s velkým významem
	služby
	přírodní partie s velkým významem
	stávající cesty v zájmovém území – bezpečné
	stávající cesty v zájmovém území – středně rizikové

Jelikož k problematice vymezení tematického zaměření naučných stezek neexistuje metodologická literatura, bylo nutné najít metodu, na jejímž základě by vzešlo doporučení k tematickému zaměření naučné stezky v okolí obce Větrní. Při hledání tematického zaměření plánované naučné stezky posloužila níže uvedená tabulka, kdy vhodnost zájmového území k jednotlivým tématům či formám koncepce naučné stezky byla hodnocena na základě autorovy znalosti území. Je tedy nutné zdůraznit, že se jedná o subjektivní pohled na řešenou problematiku. Jde o pracovní schematizaci při hledání nejvhodnějšího tematického zaměření navrhované naučné stezky, kdy i přes částečně subjektivní povahu metody lze říci, že optimálně vystihuje potenciál zájmového území.

Tabulka č. 2 – Volba tematického zaměření naučné stezky v okolí obce Větrní

Koncepte/ústřední téma naučné stezky	Míra předpokladů/vhodnosti k tématu NS v prostředí zájmového území								
	Fyzicko-geografické předpoklady			Socio-ekonomické předpoklady			Kulturně-historické předpoklady		
	Malá	Střední	Vysoká	Malá	Střední	Vysoká	Malá	Střední	Vysoká
Představující přírodní pozoruhodnosti v zájmovém území (vlastivědná NS)			●		○			○	
Aplikující vybranou fyzickogeografickou problematiku do zájmového území	●				○			○	
Představující flóru a faunu v zájmovém území		●			○			○	
Představující historii zájmového území		○				●			○
Seznamující s životem a kulturou v zájmovém území		○			●			○	
Seznamující s hospodářstvím zájmového území		○				●			○
Seznamující s významnými stavbami v zájmovém území		○			●			○	
Představující vybranou problematiku či obor (nemusí být charakteristické pro zájmové území)		○				●		○	
Představující unikáty v zájmovém území	○			○			○		
Ekologicky koncipovaná naučná stezka		○			○			○	
Numerické vyjádření	13 bodů			15 bodů			10 bodů		

Zdroj: Vlastní návrh (2013).

Tabulka byla postavena na principu, kdy plný bod v řádku představuje míru dominance primárních předpokladů k dané koncepci (ústřednímu tématu), nevyplněné body v řádku představují míru dominance druhotných předpokladů k dané koncepci (tématu) v zájmovém území. Pokud řádek neobsahuje žádný plný bod, není zde zřetelná skupina dominantních předpokladů – jsou si rovné. Nahradíme-li dané body číselnými hodnotami tak, že plný bod představuje hodnotu 2, nevyplněný bod hodnotu 1 a posléze je sečteme, dojdeme k následujícím výsledkům. Socioekonomické předpoklady získaly 15 bodů, fyzickogeografické předpoklady 13 bodů a kulturně-historické předpoklady 10 bodů.

Z tabulky tak lze vyčíst, že zájmové území poskytuje největší předpoklady pro naučnou stezku, která by se dotýkala problematiky pro něj charakteristické hospodářské činnosti, nebo která by seznamovala návštěvníky s místními přírodními pozoruhodnostmi. Vhodnější variantou pro výběr tematického zaměření naučné stezky se zdá koncepce, jež by zpracovávala problematiku oboru hospodářství charakterizující obec Větrná a její okolí. Jako ústřední téma se nabídlo *papírenství*, které má v tomto regionu dlouholetou tradici. Při výběru tematického zaměření naučné stezky musela být brána v potaz i skutečnost, že vlastivědné naučné stezky se na Českokrumlovsku již nalézají a v republice patří k nejzastoupenější formě a každá nově zřízená naučná stezka by měla přispět něčím novým.

5. CHARAKTERISTIKA ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ

Tato část práce nabízí charakteristiku fyzickogeografických poměrů zájmového území a nastínění paralely mezi nimi a turistickými předpoklady zájmového území. Dále předkládá základní socioekonomickou a historickou faktografii o zájmovém území. Obsahuje i nástin historických souvislostí, které jsou vztažené k tematickému zaměření navrhované naučné stezky. Důraz je tak kladen na papírenství.

Informace obsahující tuto kapitolu jsou použity v návrzích tabulí jednotlivých zastavení navrhované naučné stezky, které patří k hlavnímu výstupu této práce. Smyslem je, aby informace poskytované navrhovanou naučnou stezkou byly přínosné nejen pro návštěvníky, ale i pro rezidenty. Naučná stezka tak může přispívat k hlubšímu poznání místa, ve kterém žijí.

5.1 Turistické předpoklady a potenciály zájmového území

Zájmové území leží v podhůří Šumavy – jižně od historického centra Českého Krumlova. Jeho osu tvoří tok Vltavy. Administrativně zájmové území náleží do ORP Český Krumlov v Jihočeském kraji. Petříčková, Studnička, Vrchotová (2011, s. 13-14) zařazují tuto oblast dle rajonizace České centrály cestovního ruchu – CzechTourism na pomezí turistického regionu a turistické oblasti Jižní Čechy s Šumavou.

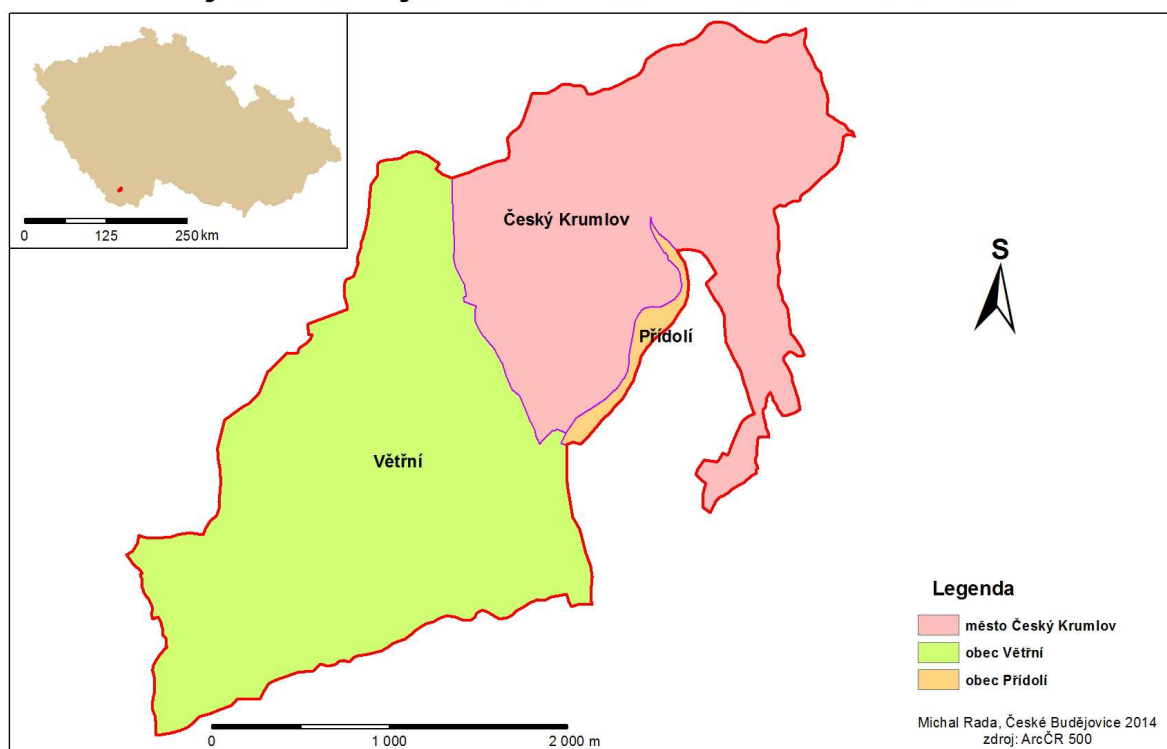
Podle *geomorfologického* členění náleží část území ležící na levém břehu Vltavy do geomorfologického okrsku Boletická vrchovina. Druhá část zájmového území – ležící na opačném břehu Vltavy spadá do geomorfologického okrsku Rožmberská vrchovina. Tyto rulové vrchoviny představují zbytky staré – v období alpínského vrásnění poněkud vyzdvižené – paroviny, do níž se hluboce kaňonovitým údolím zařezává Vltava a její přítoky. Nadmořská výška sledovaného území se pohybuje v intervalu 495 m n. m. (Vltava v místech, kde opouští vymezenou oblast) až 789 m n. m. (Větrník, nejvyšší bod zájmového území).

Podle *klimatické* rajonizace E. Quitta (1971) náleží zájmové území do oblasti přechodu mezi mírně teplou klimatickou oblastí a chladnou klimatickou oblastí. Podnebí je zde mírně teplé s daleko nižšími srážkami než na Šumavě. Průměrné roční teploty vzduchu za posledních 15 let vykazují v zájmovém území hodnotu kolem 6,5 °C. Nejteplejším měsícem v roce je zde červenec s průměrnou denní teplotou v intervalu 15 °C až 17 °C, k nejchladnějšímu měsíci pravidelně patří leden s průměrnou denní teplotou -4 °C až -3 °C. Celkový roční úhrn srážek se ve sledovaném území pohybuje kolem hodnoty 700 mm, kdy za

nejvlhčí měsíc v roce lze považovat pravidelně červen s měsíčními úhrny do 100 mm. Za nejsušší naopak únor s úhrny do 40 mm. Dnů se sněhovou pokrývkou je v této oblasti maximálně 90, převážně do 50 cm (Albrecht a kol. 2003, s. 29-32).

Mapa č. 1 – Poloha a správní členění zájmového území

Vymezení zájmového území v okolí obce Větrní

Zdroj: Vlastní zpracování (2014).

Osu celého zájmového území z *hydrologického* hlediska tvoří řeka Vltava, která jej celé odvodňuje. Protéká jeho nejvýchodnějším územím. Na území obce Větrní vstupuje Vltava v nadmořské výšce 505 m n. m. pod Zátoní (u kempu U Fíka) na svém 298. říčním kilometru, na území zájmového území vstupuje u bývalého Pečkovského mlýna ve Větrní na svém 288,3. říčním kilometru v nadmořské výšce 495 m n. m. Zájmové území řeka opouští v nadmořské výšce 485 m n. m. v Českém Krumlově – Plešivci (u mostu v Objíždčkové ulici) na 284,2. říčním kilometru. Hodnota dlouhodobého průměrného ročního průtoku (Q_a) Vltavy ve stanici Český Krumlov – Spolí dosahuje $16,8 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Celý jmenovaný úsek Vltavy je vodácky sjízdný.

Ze *zoologického* pohledu můžeme zájmové území zařadit do oblasti podhorských druhů. *Botanickou* charakteristiku zájmového území, které celé leží v mezofytiku hercynské

podprovincie, resp. v Českokrumlovském bioregionu, lze vymezit následovně: pro přirozenou vegetaci v této části Jihočeského kraje – jako ve většině území kraje – jsou charakteristické acidofilní bikové a jedlové doubravy, podhorské acidofilní a květnaté bučiny, v nejteplejších částech území dubohabřiny a pouze místy teplomilné doubravy. Květena je zde – stejně jako na celém Českokrumlovsku – pestrá (Albrecht a kol. 2003, s. 42, 172). Zájmové území patří mezi vysoce zalesněná území jižních Čech. Lesnatost zde však není stálým jevem. Její zvyšování se stalo důsledkem dlouhodobého historického vývoje, který započal v polovině 19. století (v době patrně nejnižší lesnatosti) a souvisel s přechodem na intenzivnější formy zemědělského hospodaření (Albrecht a kol. 2003, s. 65). V zájmovém území se nenachází žádná forma ze zákona chráněného území.

Zvážíme-li předpoklady pro cestovní ruch v zájmovém území z fyzickogeografického pohledu, má tato oblast – s přibližnou lesnatostí 50 % – příznivou relativní výškovou členitostí reliéfu, malým úhlem jeho středního sklonu a estetickou hodnotou zdejší krajiny – příznivé předpoklady pro cestovní ruch. Především pro pěší turistiku, cykloturistiku a vyjížďky na koních. Nesmíme opomenout ani na rekreační běh podél pravého břehu Vltavy a potenciál řeky pro vodácké sporty.

Přehled *historických* souvislostí o zájmovém území začíná obdobím s nejstarší písemně doloženou zmínkou o existenci sídla na území dnešní obce Větrní. Kol. autorů (1985, s. 9) za něj považuje období života knížete Břetislava I. – mezi roky 1037 až 1055. Předpokládá se, že v tomto období kníže daroval území dnešní části obce Větrní – Zátoň – klášteru v Ostrově u Davle. Hůlková, Jelínek (2012, s. 12) dodávají, že právě na konci raného středověku začíná éra nejstarších písemných dokladů o osídlení východní Šumavy a jejího podhůří.

Nejstarší doklad o existenci Větrní z roku 1347 je spojen se jménem rodu Višňů z Větrní. Těm dal Petr z Rožmberka 7. září 1347 do dědičného nájmu dvůr Větrní. Posledním známým majitelem pozemků z rodu větřenských Višňů v okolí Větrní je Jan Višně z Větrní, kterého neutěšená finanční situace dovedla k prodeji větřenského statku. Poté odešel do ciziny (kol. autorů 1985, s. 10, 12).

Založení krumlovského hradu náleží do doby okolo roku 1250. Město založili páni z Krumlova. Po vymření rodu se jejich dědici stali páni z Rožmberka (1302). Později spravovali Český Krumlov Eggenbergové a Schwarzenbergové. Počátky českokrumlovských předměstí – mezi něž patří i Plešivec – sahají do poloviny 16. století. V polovině 19. století se v nich začal projevovat s narůstajícím technickým rozvojem čilý stavební ruch. Intenzivní moderní vilová a bytová výstavba začala na Plešivci a na protějším břehu, stejně jako ve

všech českokrumlovských předměstích, až v meziválečném období. Čtvrť se však stala pro tento typ bydlení vyhledávanou již na přelomu 19. a 20. století, kdy zde postavili svoje vily např. průmyslník Hynek Spiro nebo ředitel papírny dr. Otto Schwarz. Nalézt zde můžeme i bývalou vilu fotografického ateliéru firmy Josef Seidel či domek obchodníka s textilním zbožím Maxe Tschunka, který v roce 1911 obýval rakouský malíř a kreslíř Egon Schiele (kol. autorů 2003, s. 1-13).

Ve druhé polovině 19. století se stala pro region klíčovým odvětvím výroba papíru. Ta využívala dřeva z místních zdrojů. Po Vltavě – od Vyššího Brodu směrem ku Praze – se po staletí plavily vory složené ze šumavského dřeva. Vedle toho se plavilo i polenové dříví, k jehož počítání a zachycování sloužily rechy na Vltavě mezi Větrným a Českým Krumlovem. V posledních třiceti letech 19. století se v Českém Krumlově vystavěly mnohé průmyslové závody. Na Plešivci to byla papírna – firma Hynek Spiro a synové, která se stala nejdůležitějším podnikem ve městě, a výrazně tak ovlivňovala zaměstnanost v Českém Krumlově a okolí (kol. autorů 2003, s. 12). Ve Spolí byla založena roku 1840 přádelna lnu a konopí.

V Českém Krumlově před 2. světovou válkou převažovalo obyvatelstvo německé národnosti, které bylo v letech 1945 až 1946 odsunuto, a město bylo nově osídleno. Mezi tzv. novoosídlenci byla vedle obyvatel vnitrozemských regionů Čech či Moravy a Slováků také silná skupina Romů. V roce 1960 se město stalo správním centrem okresu, což se odrazilo i v demografickém vývoji. To vše ve spojitosti s výstavbou panelových sídlišť na území města – Plešivec nevyjímaje. Po roce 1989 začala ve městě rychle posilovat terciérní sféra (Hubáček, Matějů, Opletalová 2009, s. 18-19). Stala se tak klíčovým odvětvím pro město.

Plešivec a Nové Spolí dnes plní převážně obytnou funkci, neboť se na jejich území nacházejí panelová sídliště a významná výstavba rodinných domů. Nachází se zde i primární občanská vybavenost (základní a mateřská škola, pošta, základní komunální služby – supermarket Jednota, koloniál, pekařství, restaurace, živnostníci). Na Plešivci sídlí významné úřady pro potřeby místního obyvatelstva – úřad práce, celní úřad, pozemkový úřad, okresní správa sociálního zabezpečení, úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových a státní okresní archiv. Přibližně deset subjektů zde poskytuje ubytovací služby. Největší ubytovací kapacitu mají kempy v Novém Spolí, které jsou vyhledávány především vodáky. Většinou na jednu noc, maximálně na víkendový pobyt. Kempy jsou tak díky převládající klientele z řad vodáků pouze tranzitním místem. Můžeme se zde setkat i se službami navázanými na cestovní ruch (půjčovna raftů, prodejny sportovních a rybářských potřeb, kiosky s občerstvením apod.). Na území těchto částí Českého Krumlova se nenachází žádný významnější

průmyslový podnik či větší soukromý zaměstnavatel. Největším podnikem v této části Českého Krumlova byl dříve Otavan, který se nacházel mezi kempy v Novém Spolí. Svoji činnost zahájil v roce 1958 jako pobočka podniku v Třeboni. Textilka byla však v době transformace po roce 1989 uzavřena.

Téměř 150 let je Větrní spojováno s papírenstvím. *Historie papírny ve Větrní* nepředstavuje počátky oboru v kraji. Nejstarší papírna v kraji stávala od roku 1567 v Českém Krumlově v okolí dnešního mostu dr. Edvarda Beneše. Roku 1792 byla papírna ve městě založena druhá papírna – na Plešivci. Objekt této papírny byl vystavěn na prostorově omezeném areálu a z tohoto důvodu se nedal rozšiřovat. 70 let od svého založení byla v majetku rodiny Pachnerů. V roce 1861 prodal Teodor Pachner z Eggendorfu papírnu Hynku Spirovi, obchodníkovi z Jindřichova Hradce. Spiro přišel s plány na reorganizaci papírny, investoval do továrny 30000 zlatých a nakoupil nové stroje. V roce 1866 však lehla téměř celá papírna popelem. Na okamžitou obnovu a rozšíření závodu se nedalo pomýšlet. Následující rok koupil Spiro za 75000 zlatých od Jana Wolfa při Vltavě pod Větrním tzv. Pečkovský mlýn. Ten do té doby sloužil svému původnímu účelu – mletí obilí (kol. autorů 1985, s. 15).

Po založení brusírny dřeva se na tomto místě započalo i s výrobou celulózy. Spiro tu jako jeden z prvních podnikatelů v oboru zavedl tzv. sulfitku (1883) – továrnu na sulfitovou buničinu. Avšak i nový provoz v Pečkovském mlýně utrpěl roku 1889 velkým požárem. Továrna byla obnovena a rovněž modernizována. V době smrti Hynka Spira (1894) se nejtěživějším problémem továrny stávalo dopravní spojení, neboť papírna ležela daleko od železniční sítě. Všechno zboží se muselo dovážet na velešínské nádraží, a proto papírna postavila roku 1894 vlastní – šest kilometrů dlouhou – železniční vlečku vedoucí z Kájova do továrny. Vlečka existuje dodnes. S příchodem nového století nastal v oboru tzv. věk rotaček. Papírna se stávala jedním z nejvýznamnějších papírenských podniků ve střední Evropě. V roce 1926 – po vybudování nového provozu na výrobu sulfátové celulózy, tzv. sulfátky – zaměstnávala papírna více než tisíc zaměstnanců. Po tzv. Mnichovské dohodě byly v říjnu 1938 Větrní i Český Krumlov začleněny do župy Oberdonau. Okupanti se zmocnili papírny, kterou v roce 1941 sloučili s rakouskou papírnou ve Steyru. Všichni Češi, kteří i po zabrání pohraničí zůstali v továrně, dostali 12. října 1938 výpověď. V papírně začal rozhodovat německý komisař. Když vypukla 2. světová válka a Němci postupně odcházeli na frontu, potřebovali do papírny opět pracovní sílu. Proto přivezli do Větrní válečné zajatce a lidi z okupovaných zemí – z Polska, Francie, Nizozemska. Zaměstnávání zde byli i Češi. Jeden z válečných zajatců – francouzský voják André Lescabettes je pohřben na hřbitově ve Větrní. Na něm bylo dále uloženo do společného hrobu 8 osob z okupovaných zemí, z toho 5 dětí do

tří let. V květnových dnech roku 1945 postupovala americká armáda ze západu a její předvoj přijel do Větrní 7. května (kol. autorů 1985, s. 15, 21).

Po skončené válce proběhlo převzetí továrny od Němců do rukou českého vedení klidně. 6. června 1945 byl jmenován prozatímním správcem papírny Vojtěch Zeman. Jeho snahou bylo, aby továrna co nejrychleji začala vyrábět. Dekretem z 28. října 1945 byly papírny v Pečkovském mlýně znárodněny. Od 1. ledna 1946 byl utvořen národní podnik Jihočeské papírny se základním závodem ve Větrní. Od konce 50. let pod něj spadaly i závody v Loučovicích, Českých Budějovicích, Táboře a Přibyslavicích. Po roce 1948 se začala papírna rekonstruovat a vybudovaly se nové objekty spojené s výrobou. V roce 1958 započala druhá etapa modernizace papírny, která trvala přes deset let. Mezi lety 1968 až 1974 se vybuďoval tzv. obchvatný kanál. Jde o čtyři kilometry dlouhý podzemní tunel, který odvádí znečištěné průmyslové vody z papírny – i splaškové vody z obce Větrní – do čistíčky odpadních vod, která stojí v českokrumlovské lokalitě Rozsyp (kol. autorů 1985, s. 47-51). Rok po listopadových dnech roku 1989 vznikla akciová společnost Jihočeské papírny Větrní se závody ve Větrní, Loučovicích, Českých Budějovicích, Přibyslavicích a Červené Řečici. Koncem devadesátých let byly závody v Českých Budějovicích a Přibyslavicích prodány. Závod v Loučovicích byl později uzavřen. Papírny s příchodem nového tisíciletí častokrát měnily většinového akcionáře, který nedokázal zavést efektivní výrobu a získat dlouhodobá odbytiště pro své produkty. Podnik se začal zadlužovat. V nedávné době Krajský soud v Českých Budějovicích vyhlásil na základě insolventního návrhu úpadek společnosti a stanovil pro ni insolventního správce. Výroba je dnes díky opakovanému přerušování dodávek elektrické energie a plynu zastavována a opětovně obnovována. Zaměstnanci papírny, která představovala největšího zaměstnavatele v okrese, dostali z většiny hromadnou výpověď, což zvýšilo nezaměstnanost mezi místním obyvatelstvem. Větší zaměstnavatel se tak nyní v obci Větrní nenachází.

Zprovoznění papírny ve Větrní na přelomu 19. a 20. století znamenalo z *demografického a hospodářského* pohledu zásadní změnu v možnostech obživy místního obyvatelstva, které se do té doby téměř výlučně živilo zemědělskou prací. Počet zaměstnaných v papírně rostl úměrně tomu, jak se v ní rozšiřoval provoz. Založení papírny též výrazně ovlivnilo růst počtu obyvatelstva v obci. V roce 1842 žilo ve Větrní 232 obyvatel. V roce 1890 se evidovalo 372 obyvatel, v roce 1900 vzrostl počet obyvatel na 747, o desetiletí později na 1005. Při sčítání obyvatelstva v roce 1930 žilo v obci 1697 obyvatel. V té době se v závislosti na rozšiřování továrny zvyšoval i počet domů v obci (kol. autorů 1985, s. 13). Výstavba nových bytových domů pro zaměstnance papírny pokračovala i po 2. světové válce. Největší nárůst počtu bytů

v obci lze dát do souvislosti s vybudováním sídlišť Žofín, Ural a Sad míru. V obci byly kromě nich v té době vystavěny i rodinné domy. Výstavba rodinných domů i městských bytových domů pokračuje na území obce do současné doby. Dnes v obci žije přibližně 3900 obyvatel.

V zájmovém území můžeme na území obce Větrní najít základní občanskou vybavenost, která slouží vesměs rezidentům – základní a mateřskou školu, obecní úřad, knihovnu, sběrný dvůr, lékaře pro dospělé, dětskou lékařku apod. Návštěvníci mohou využít služeb jako např.: čtyř obchodů s potravinami, jednoho s průmyslovým zbožím, pošty, bowlingu, Policie České republiky, dvou restaurací, tří pivnic, penzionu, ubytování v soukromí, ubytování v chatičkách, plaveckého areálu s krytým i venkovním bazénem, sauny apod. Dále zde působí živnostníci, např. pneuservis, autoopravny, truhlářství aj.

Z pohledu cestovního ruchu má zájmové území dobrou dostupnost veřejnou dopravou, která je postavena na autobusové dopravě z Českého Krumlova a ze směru od Lipna. Český Krumlov je denně spojen s Prahou přibližně 14 spoji společnosti Student Agency Express a spoji ostatních dopravců. Z Českých Budějovic do Českého Krumlova jezdí kromě těchto dalších přibližně 28 spojů. Plešivec a Nové Spolí jsou z autobusového nádraží v Českém Krumlově dostupné pěšky či místní autobusovou dopravou. Český Krumlov s Větrním spojuje linka společnosti ČSAD Autobusy České Budějovice, která má frekvenci přibližně 38 spojů denně. Individuální mototuristé do zájmového území dojedou po silnici číslo 160 Český Krumlov – Rožmberk nad Vltavou.

Z uvedeného výčtu lze vyvodit, že zájmové území má velmi dobré předpoklady k cestovnímu ruchu pro krátkodobé návštěvníky, především k jeho formě v podobě pěší turistiky. Specifická je extrémní sezónní exponovanost toku Vltavy (včetně toho na území zájmového území) pro vodáky. Nachází se zde přírodně i kulturně zajímavé objekty. Tematické zaměření plánované naučné stezky může navazovat na letitou tradici papírenství v této části Českokrumlovska. Území je vybavené nezbytnými službami. Jejich podrobná analýza však není součástí této práce. Jako negativní lze jmenovat chybějící ubytovací kapacity. Především v objektech střední cenové hladiny s kapacitou kolem 50 lůžek.

Obec Větrní představuje přirozené zázemí nedalekého Českého Krumlova. Samotná obec má obytnou funkci, Papírenská a Rožmberská ulice mají kromě toho i funkci průmyslovou. Plešivec leží mimo historické centrum Českého Krumlova, přesto zde najdeme několik penzionů, které využívají návštěvníci Českého Krumlova. Pokud zohledníme krátkodobě ubytované návštěvníky Českokrumlovska v ubytovacích zařízeních typu kemp, zjistíme, že

mezi nejvytíženější – nejen podél toku Vltavy, ale v celých jižních Čechách – patří kempy v Novém Spolí. Vltava představuje největší potenciál krajiny zájmového území z hlediska cestovního ruchu. Srovnatelné podmínky najdeme v České republice pouze na nemnoha říčních úsecích. Mezi další devizy patří zdejší příroda. Krajina Šumavského podhůří má ráz vrchoviny a její nízký stupeň zastavění dává předpoklady k rekreaci. V zájmovém území se nenachází žádné zvláště chráněné maloplošné území, významnější stavební památka, muzeum, turisticky atraktivní lokalita apod.

Tato práce se dotýká problematiky naučných stezek. V zájmovém území – ani na území obce Větrní – se v současné době nenachází žádná naučná stezka. V celé ORP Český Krumlov se dnes můžeme setkat s 11 naučnými stezkami. Nejblíže zájmovému území se nachází naučná stezka Vyšenskými kopci v severní části Českého Krumlova. Další naučné stezky v okolí Českého Krumlova jsou např.: Kolem Kleti, Červený Dvůr, Hořických pašijových her. Vzdáleněji od zájmového území byly vybudovány např.: Naučná stezka Třísov – Dívčí kámen – Holubov, Přírodní a historická naučná stezka Brložsko, Opatská stezka I (vedoucí Hamerským údolím jihozápadně od Vyššího Brodu), Opatská stezka II (vedená z Vyššího Brodu do Loučovic tzv. Klášterním lesem) či Naučná stezka Adalberta Stiftera v okolí Horní Plané.

5.2 Profil návštěvníků zájmového území

Na základě třídění forem cestovního ruchu podle Malé (2002, s. 16-18), Mirvalda (1996, s. 12) či Šilhánkové a kol. (2006, s. 13-14) budou návštěvníci zájmového území zahrnováni mezi ty, kteří vyhledávají kulturně-poznávací či sportovně-turistickou formu cestovního ruchu. Zájmové území nabízí těmto formám cestovního ruchu – především k turistice, cykloturistice, hipoturistice či vodáctví – ideální podmínky.

Typické návštěvníky zájmového území můžeme na základě toho charakterizovat přibližně následovně: bude se jednat o dvougenerační rodiny (rodiče s dětmi), dále skupiny přátel v produktivním věku (s potomky či bez nich), školní výlety, popř. jinak organizované skupiny mládeže. Společným znakem pro ně bude, že to budou vodáci či jinak sportovně založení jedinci ubytovaní v kempech v Novém Spolí. Důvodem jejich vycestování do regionu bude splutí Vltavy, která v těchto místech protéká zájmovým územím. To tak navštíví jako tranzitní prostor během své plavby s možností přenocování v zázemí Českého Krumlova. V této souvislosti je nutné zmínit velkou sezónnost tohoto typu návštěvníků, kdy sezóna trvá od poloviny května do konce září. Během pobytu v kempech v Novém Spolí mohou tito

návštěvníci kromě historického centra Českého Krumlova navštívit navrhovanou naučnou stezku.

Další skupinu návštěvníků budou představovat individuální návštěvníci Českokrumlovská, kteří jsou vázáni na své ubytování v regionu. Zájmové území navštíví jako jeden z cílů během cestování po kraji, ať již individuální či veřejnou dopravou, na kole či pěšky. Zahraniční návštěvníci zájmové území příliš nenavštěvují. Lze zmínit pouze sporadické individuální návštěvníky – cykloturisty z Rakouska, Německa, Slovenska či Nizozemska.

6. ANALÝZA ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ A OPTIMALIZACE TRASY NAUČNÉ STEZKY

K docílení lokalizace a návrhu optimální trasy naučné stezky vedla řada postupů, které jsou popsány v této kapitole. Selektce použitá při nich byla postavena na důkladné rekognoskaci (průzkumu) vybraných lokalit a objektů v zájmovém území. Primárně do této selektce byly zahrnovány ty lokality a objekty, u kterých se očekávalo, že by se mohly s velkou pravděpodobností zakomponovat do plánované trasy naučné stezky. Principy selektce vycházely z podmínek, jako jsou např.: názornost a přitažlivost objektů a jevů, které mají být vybrány a interpretovány. Dále z pravidla, že na trase naučné stezky bývají vhodná zastavení u vyhlídkových bodů, míst s poučnými a esteticky působivými panoramaty apod., což uvádějí i Čeřovský a Záveský (1989, s. 149-151).

6.1 Rekognoskace zájmového území

Rekognoskace vybraných lokalit v zájmovém území vychází z tabulky č. 1. Její koncipování je odvozeno na základě subjektivního pohledu autora po konzultacích s rezidenty. Úrovní významu jednotlivých kategorií objektů v zájmovém území se rozumí jejich význam z hlediska cestovního ruchu a jejich vhodnost k interpretaci. Tabulka tak zohledňuje lokality, které mají potenciál pro zakomponování trasy do navrhované naučné stezky.

Tabulka č. 3 – Rekognoskace objektů v zájmovém území

Kategorie	Úroveň významu
Přírodní partie (plocha) Údolí Vltavy mezi Větrním a Novým Spolím	Značný význam
Lesní partie v okolí Větrníku	Značný význam
Lesní partie mezi vlečkou do papírny a Plešivcem	Značný význam
Území části obce Větrní – Větrní	Nevýznamná lokalita
Území části obce Český Krumlov – Plešivec	Nevýznamná lokalita
Přírodní objekty (bod) Papouščí skála	Značný význam

Větrník	Značný význam
Údolí Větrfenského potoka	Nevýznamná lokalita
Rybník na Větrfenském potoce	Nevýznamná lokalita
Kulturně-historické objekty (bod)	
Bývalá Pachnerova papírna	Značný význam
Spirova vila na Plešivci	Značný význam
Vila dr. Otto Schwarze na Plešivci	Značný význam
Horní rechle	Značný význam
Otavan	Nevýznamná lokalita
Vlečka do papírny	Lokalita s malým významem
Papírna ve Větrní	Značný význam
Vila Hanse Spira	Značný význam
Škola ve Větrní	Lokalita s malým významem
Budova obecního úřadu ve Větrní	Nevýznamná lokalita
Kostel sv. Jana Nepomuckého	Lokalita s malým významem

Zdroj: Vlastní návrh (2013).

Tabulka č. 4 – Rekognoskace komunikací v zájmovém území

	Bezpečnost stávajících cest a pěšin		
Most v Okružní ulici – Horní rechle	Nebezpečná	Středně riziková	Bezpečná
Horní rechle – Otavan			
Otavan – Most pod papírnu ve Větrní	Nebezpečná	Středně riziková	Bezpečná
Most pod papírnu ve Větrní – Společenský dům			
Silnice č. 160 Český Krumlov – Větrní	Nebezpečná	Středně riziková	Bezpečná
Společenský dům – Vila Hanse Spira			
Školní ulice	Nebezpečná	Středně riziková	Bezpečná
Frymburská ulice			
Ulice K Učilišti – Okružní	Nebezpečná	Středně riziková	Bezpečná
Ulice Pod Topoly – Na Žofíně			
Lesní cesty pod Větrníkem			Bezpečná

Zdroj: Vlastní návrh (2013).

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že celkově pět přírodních lokalit v zájmovém území lze zařadit do kategorie lokalit s velkým významem. Dále, že do kategorie kulturně-historických objektů zájmového území s velkým významem lze zahrnout šest objektů.

Spojnicí vybraných lokalit se stala navrhovaná trasa naučné stezky v zájmovém území, což je předmětem navazující syntézy.

6.2 Optimalizace trasy naučné stezky

Vlastní návrh trasy naučné stezky vychází z uvedené rekognoskace. Podmínkou je, aby splňoval vytyčené základní aspekty. Po zvolení oblasti – širšího území, které by mohlo připadat v úvahu pro zřízení nové naučné stezky, byla provedena podrobnější inventarizace jejího kulturně-výchovného potenciálu. To znamená, že byly zjištěny všechny objekty a jevy, jichž by bylo možné využít. Současně byla zvážena jejich možná interpretace – k jakému výkladu by se hodily. Průzkum v terénu byl porovnán s literárními prameny. Autoři návrhů naučných stezek by se měli radit s místními obyvateli a znalci. Spojnicí vybraných objektů (zastavení) se tak stane trasa naučné stezky, vedená po schůdných cestách a pěšinách. Obtížným místům by se měli zhotovitelé vyhýbat nebo v projektu pamatovat na jejich překonávání. Trasu lze ale vést i místy, kde žádná cesta či stezka neexistuje. Nezbytností je ovšem dohoda s majiteli a uživateli daných pozemků. Takovéto skutečnosti uvádějí např. autoři Čeřovský a Záveský (1989, s. 152-153).

V zájmovém území se tak nabízela řada možností, jak v jeho rámci trasu naučné stezky plánovat. Její optimální trasa byla vybrána na základě analýzy, která zohledňovala několik pohledů. Z výčtu všech eventuálních atraktivit v zájmovém území bylo do plánované trasy naučné stezky zakomponováno jejich optimální množství. Zahnutí vzdálenějších lokalit by mělo za důsledek, že by se naučná stezka stala příliš dlouhou. Propojením lokalit po vhodných komunikacích vznikla trasa naučné stezky. Byl určen její výchozí a konečný bod, které musí splňovat podmínku dobré dopravní dostupnosti.

Na základě syntézy všech aspektů naučné stezky a při zohlednění výškové členitosti zájmového území byla trasa naučné stezky lokalizována do oblasti údolí Vltavy mezi Českým Krumlovem a částí obce Větrní – Pečkami. Dále do centrální části obce Větrní a lesů v okolí vrchu Větrník. Z něj naučná stezka pokračuje přes místní část obce Větrní – Němče zpět do centrální části obce Větrní.

Výchozím bodem se stal Plešivec. Tato místní část Českého Krumlova je dobře dostupná autobusovou dopravou či pěšky z centra města. Nachází se nedaleko kempů v Novém Spolí. V okolí výchozího bodu je vybudováno dostatečné množství parkovacích ploch. Cílovým bodem se stalo autobusové stanoviště ve Větrní. Obec je – jak již bylo zmíněno –

s dostatečnou frekvencí spojena s Českým Krumlovem. Návštěvník tak má možnost vrátit se na výchozí bod naučné stezky veřejnou dopravou.

Za jednotlivá zastavení navrhované naučné stezky v zájmovém území lze považovat lokality uvedené v tabulce č. 5. Jejich výběr vychází z rekognoskace objektů v zájmovém území uvedené v tabulce č. 3. Při výběru lokalit se zohlednily i tzv. další aspekty uvedené v tabulce č. 1, a to tak, aby jejich spojnice maximálně vedla po bezpečných stávajících cestách a pěšinách (viz. tabulka č. 4).

Tvar vedení trasy naučné stezky představuje smyčku. Naučná stezka díky tomu není typicky jednosměrná ani okružní. Délka navrhované trasy naučné stezky čítá 9 km. Lze ji tak zařadit do nejčastější kategorie středně dlouhých tras. Snaha o její vrácení se zpět do výchozího bodu by ji prodloužila přibližně o 6 km. Vzhledem k očekávanému vyššímu podílu návštěvníků s dětmi se tato snaha zdá neadekvátní. Výchozí i konečný bod jsou dobře dostupné autobusovou dopravou. Poblíž nich se nachází i dostatečné parkovací plochy pro návštěvníky s vlastními automobily. Mezi cílovým a výchozím bodem jezdí dostatečné množství autobusových spojů. Návštěvníci se tak mohou snadno dostat ke svému zaparkovanému vozu. Ukončení trasy naučné stezky ve Větrní by mělo taktéž přinést užitek místním podnikatelům – zejména restaurátérům.

Za cílovou skupinu návštěvníků naučné stezky lze považovat především individuální turisty z České republiky. Panely naučné stezky budou proto obsahovat pouze text v češtině. Největší skupinu návštěvníků budou pravděpodobně představovat krátkodobě ubytovaní v kempech v Novém Spolí, vzdálených od centra Větrní 3,4 km. Další skupinou budou nejspíše rezidenti trvale žijící ve Větrní, Českém Krumlově a okolí. Opomenout nesmíme i návštěvy regionálních základních a vyšších škol.

Obrázek č. 2 – Schéma rekognoskace zájmového území pro potřeby návrhu naučné stezky

Zdroj: Vlastní zpracování (2013).

Mapový podklad: www.maps.google.com (3. 8. 2013), měřítko 1:25000.

LEGENDA:

VĚTRNÍ	obec
NOVÉ SPOLÍ	městská část
—	přibližná hranice obcí a městských částí Českého Krumlova
●	centrum obce Větrní
●	kemp v Českém Krumlově – Novém Spolí
●	autobusová zastávka
●	přírodní objekty s velkým významem
●	kulturně-historické objekty s velkým významem
●	služby
●	přírodní partie s velkým významem
—	stávající cesty v zájmovém území – bezpečné
—	stávající cesty v zájmovém území – středně rizikové

Tabulka č. 5 – Navrhovaná zastavení naučné stezky v okolí obce Větrní

Označení zastavení	GPS	Popis lokalizace	Důvod výběru
1. Plešivec	48° 48' 15.3" s. š. 14° 18' 44.1" v. d.	Poblíž autobusové zastávky Český Krumlov – Plešivec v ulici 5. května.	Výchozí bod – dobře dopravně dostupná lokalita.
2. Plešivecké vily	48° 48' 13.3" s. š. 14° 18' 44.5" v. d.	Český Krumlov – roh ulic 5. května a Sídliště Plešivec.	Významná lokalita spojená s problematikou papírenství.
3. Pachnerova papírna	48° 48' 11.3" s. š. 14° 18' 48.7" v. d.	Český Krumlov – v ulici 5. května naproti Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových České republiky.	Významná lokalita spojená s problematikou papírenství.
4. Horní rechle	48° 47' 02.6" s. š. 14° 18' 49.8" v. d.	Český Krumlov – v ulici Pod Svatým Duchem u horních rychlí (pravý břeh Vltavy).	Regionálně-historická lokalita.
5. Papouščí skála a jez Konopa	48° 47' 35.5" s. š. 14° 18' 18.7" v. d.	U tzv. Papouščí skály mezi Větrním a Novým Spolím (pravý břeh Vltavy).	Geologicky významná lokalita, odpočinková zóna.
6. Pečkovský mlýn	48° 47' 01.3" s. š. 14° 17' 56.8" v. d.	Poblíž mostu přes Vltavu pod areálem papírny ve Větrní (pravý břeh).	Významná lokalita spojená s problematikou papírenství.
7. Vlečka do papírny	48° 46' 58.8" s. š. 14° 17' 49.8" v. d.	Větrní – u místa křížení papírenské vlečky se silnicí č. 160 v Papírenské ulici.	Lokalita se zajímavostí doplňující problematiku papírenství.
8. Papírna ve Větrní	48° 46' 47.5" s. š. 14° 17' 51.4" v. d.	Před objektem bílé administrativní budovy papírny ve Větrní.	Významná lokalita spojená s problematikou papírenství.
9. Vila Hanse Spira	48° 46' 38.9" s. š. 14° 17' 51.0" v. d.	Větrní – ve Školní ulici, poblíž vily Hanse Spira (bývalý hotel Golf).	Významná lokalita spojená s problematikou papírenství.
10. Základní škola ve Větrní	48° 46' 28.2" s. š. 14° 17' 20.0" v. d.	Park před novou budovou Základní školy ve Větrní.	Místně významná stavba.
11. Větrník	48° 46' 31.0" s. š. 14° 16' 30.0" v. d.	Na vrcholu Větrníku.	Místně významný vyhlídkový bod.
12. Kostel sv. Jana Nepomuckého	48° 46' 28.2" s. š. 14° 17' 10.7" v. d.	Před kostelem sv. Jana Nepomuckého ve Větrní.	Místně významná stavba.
13. Obecní úřad	48° 46' 32.8" s. š. 14° 17' 17.4" v. d.	Naproti budově Obecního úřadu ve Větrní.	Cílový bod – dobře dopravně dostupná lokalita.

Zdroj: Vlastní zpracování (2013).

7. NÁVRH NAUČNÉ STEZKY

Veškerá získaná data a informace o zájmovém území byla využita při sestavování konkrétního návrhu naučné stezky v zájmovém území, který je předkládán v následující kapitole. Za stěžejní výstupy celé práce lze považovat návrhy informačních tabulí jednotlivých zastavení naučné stezky, které jsou obsaženy v této části práce.

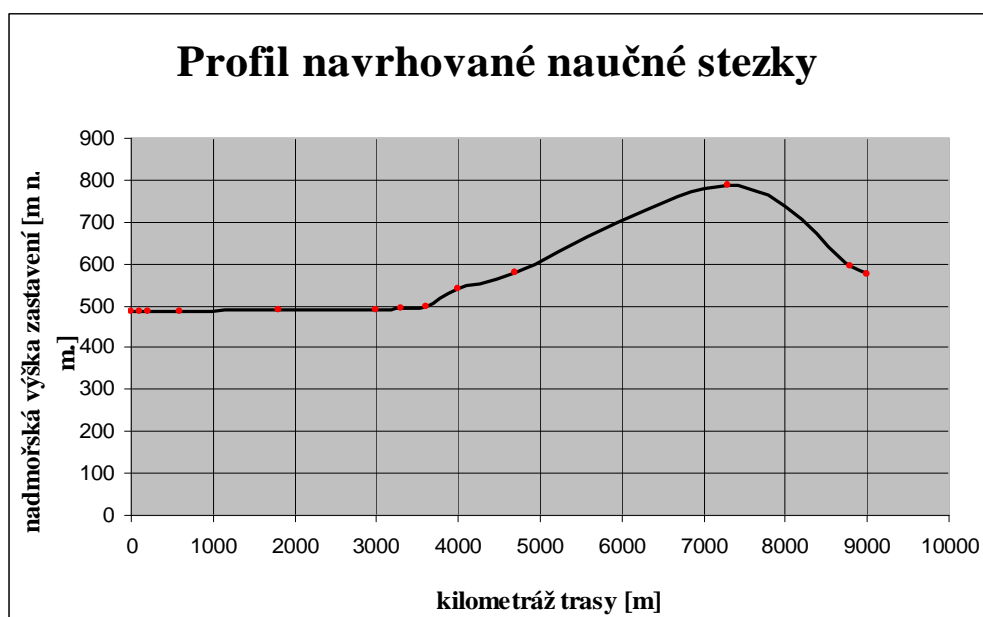
7.1 Obecné parametry naučné stezky

Navrhovaná naučná stezka s délkou 9 km obsahuje 13 zastavení. Na informačních panelech se prolínají informace dvojího tematického zaměření – papírenství a regionální informace vztahující se k Větrní. Interpretace je postavena na základních principech, těmi jsou: motivovat (myšlenky nebo člověka, který získá na věc úplně nový pohled), vytvářet vztah (návštěvníka, popř. rezidenta s místem interpretace) a odkrývat (nové pohledy na to, co místo činí přitažlivým). Informační tabule mají – jako prostředek komunikace – splňovat základní cíle: zorientovat (návštěvníka v místech pro něj neznámých), informovat (interpretovat aktuální zajímavá data, na rozdíl od pouhého podávání faktů), pobavit (myslet na to, že návštěvníci si chtějí odpočinout, pobavit, odcházet spokojení), přesvědčit (návštěvníky, aby něco udělali či ovlivnit jejich smýšlení o něčem), vysvětlit (prosté konstatování faktů nahradit vysvětlením situace), propagovat organizaci (tu, která se na propagaci podílela, přispěla na její realizaci atd.), ovlivňovat chování (taktně povzbuzovat návštěvníky k nějakým činům) či rozvinout místní genia loci (zaměřit se na rezidenty, aby zapřemýšleli, v čem je jejich místo jedinečné). Lze uvažovat i o vydání propagačního materiálu. Doporučení v tomto smyslu uvádí např. kol. autorů (2004, s. 68).

Profil trasy naučné stezky – s maximálním převýšením 304 m – lze považovat za středně těžký. Podstatná část vede po stávajících cestách a pěšinách. Nepřekonává žádné výraznější terénní překážky. 81 % trasy naučné stezky vede po bezpečných komunikacích, 12 % po středně rizikových komunikacích, zbývajících 7 % po komunikacích, které se dají kvalifikovat jako nebezpečné. Na základě zvoleného tematického zaměření naučné stezky se nabízí její jednoduché pojmenování – Papírenská naučná stezka.

Popis navrhované naučné stezky, který vzešel z průzkumu zájmového území, poskytuje primární údaje o stezce. Skládá se z kilometráže, doporučené lokalizace jednotlivých zastavení a charakteristiky jednotlivých úseků naučné stezky.

Obrázek č. 3 – Profil naučné stezky

Zdroj: Vlastní zpracování (2014).

Tabulka č. 6 – Popis navrhované naučné stezky

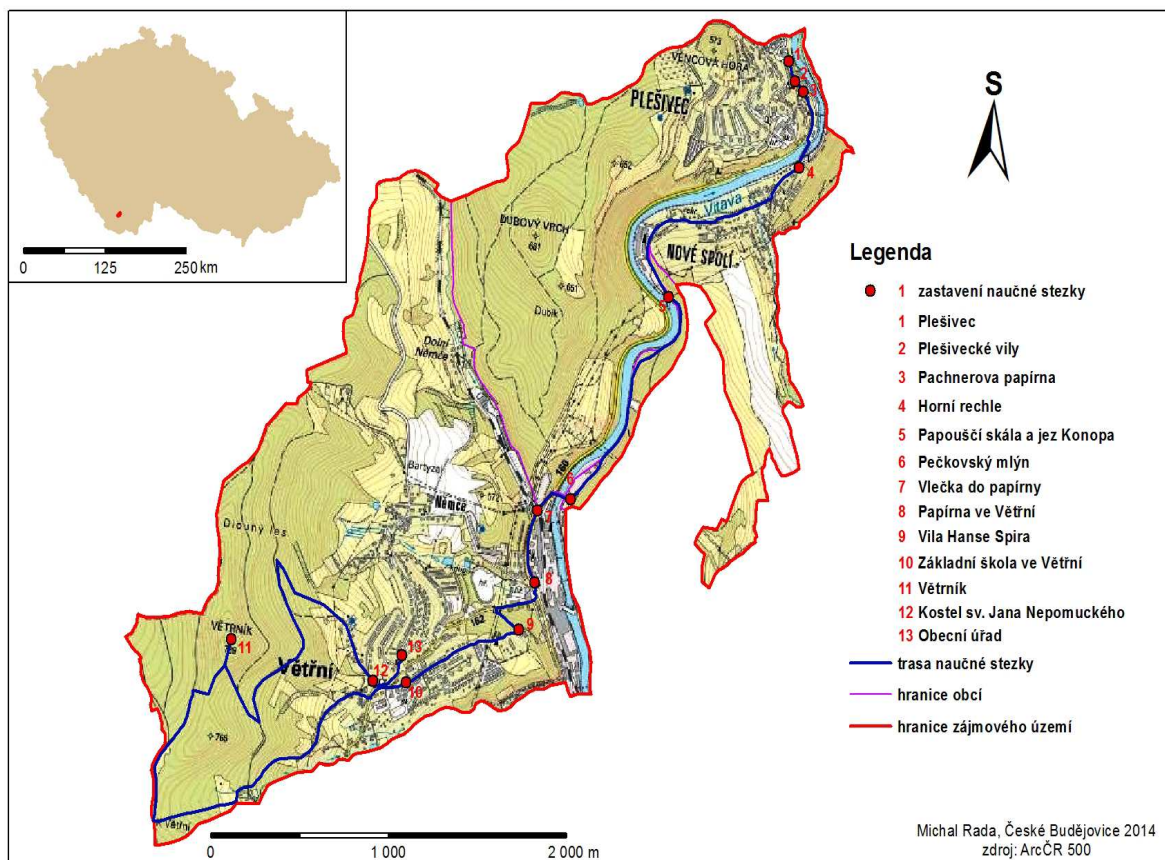
0. km	Zastavení č. 1 – Plešivec	Umístění informačního panelu na autobusové zastávce Sídliště Plešivec v ulici 5. května.
0. – 100. m	Vedení trasy po pravém chodníku ulice 5. května na roh s ulicí Sídliště Plešivec.	<i>Bezpečný úsek</i>
100. m	Zastavení č. 2 – Plešivecké vily	Umístění informačního panelu na roh ulic 5. května a Sídliště Plešivec.
100. – 200. m	Vedení trasy po pravém chodníku ulice 5. května před Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových České republiky.	<i>Středně rizikový úsek</i>
200. m	Zastavení č. 3 – Pachnerova papírna	Umístění informačního panelu v ulici 5. května naproti Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových České republiky.
200. – 600. m	Vedení trasy po levém chodníku ulice 5. května a po kryté lávce přes řeku Vltavu.	<i>Středně rizikový úsek</i>
600. m	Zastavení č. 4 – Horní rechle	Umístění informačního panelu na pravý břeh Vltavy před krytou lávkou v ulici Pod Svatým Duchem.
600. – 1800. m	Vedení trasy ulicemi Pod Svatým Duchem a U Vlaštovičnicku k objektu bývalé Jitony, dále po pravobřežní komunikaci k jezu Konopa.	<i>Bezpečný úsek</i>

1800. m	Zastavení č. 5 – Papouščí skála a jez Konopa	Umístění informačního panelu na pravý břeh Vltavy pod tzv. Papouščí skálu.
1800. – 3000. m.	Vedení trasy po pravobřežní komunikaci k mostu přes Vltavu pod Větrním.	<i>Bezpečný úsek</i>
3000. m	Zastavení č. 6 – Pečkovský mlýn	Umístění informačního panelu na pravém břehu Vltavy u mostu přes řeku pod Větrním.
3000. – 3300. m	Překročení Vltavy po mostě, vedení trasy po levé straně silnice č. 160 k železničnímu přejezdu.	<i>Nebezpečný úsek</i>
3300. m	Zastavení č. 7 – Vlečka do papírny	Umístění informačního panelu na trávník u železničního přejezdu.
3300. – 3600. m	Vedení trasy po levém chodníku v Papírenské ulici k bývalé administrativní budově papírny ve Větrní.	<i>Nebezpečný úsek</i>
3600. m	Zastavení č. 8 – Papírna ve Větrní	Umístění informačního panelu před bývalou administrativní budovu papírny ve Větrní.
3600. – 4000. m	Vedení trasy Šumavskou a Školní ulicí před bývalou vilou Hanse Spira.	<i>Středně rizikový úsek</i>
4000. m	Zastavení č. 9 – Vila Hanse Spira	Umístění informačního panelu u vily Hanse Spira.
4000. – 4700. m	Vedení trasy Školní ulicí, následně po levém chodníku téže ulice.	<i>Bezpečný úsek</i>
4700. m.	Zastavení č. 10 – Základní škola ve Větrní	Umístění informačního panelu před novou budovou Základní školy ve Větrní.
4700. – 7300. m	Vedení trasy Školní ulicí a po levém chodníku Frymburské ulice do ulice V Lukách, dále k samotě U Dostála, lesními pěšinami na vrch Větrník.	<i>Bezpečný úsek</i>
7300. m	Zastavení č. 11 – Větrník	Umístění informačního panelu na vrchu Větrník.
7300. – 8800. m	Vedení trasy lesními pěšinami pod vrchem Větrníkem k lokalitě U Staňků, dále ulicí Za Kostelem ke kostelu sv. Jana Nepomuckého.	<i>Bezpečný úsek</i>
8800. m	Zastavení č. 12 – Kostel sv. Jana Nepomuckého	Umístění informačního panelu před kostel sv. Jana Nepomuckého.
8800. – 9000. m	Vedení trasy po levém chodníku Frymburské ulice k obecnímu úřadu.	<i>Středně rizikový úsek</i>
9000. m	Zastavení č. 13 – Obecní úřad	Umístění informačního panelu naproti budově Obecního úřadu ve Větrní.

Zdroj: Vlastní návrh (2014).

Mapa č. 2 – Trasa navrhované naučné stezky v okolí obce Větrní

Trasa navrhované naučné stezky v okolí obce Větrní

Zdroj: Vlastní zpracování (2014).

7.2 Úprava a údržba trasy, značení a vybavení naučné stezky

Navrhovaná naučná stezka je vedena zpravidla po stávajících cestách a pěšinách, což s sebou přináší výhody. V řadě případů jsou nezbytné úpravy na trase stezky – např. prostříhat porost, zpevnit povrch chodníku, vysypat problematické úseky štěrkem apod., což zmiňují i autoři Čerovský a Záveský (1989, s. 159)

Autoři upozorňují i na skutečnost, že někdy je nezbytné vybudování zcela nových cest. V případě naučné stezky v zájmovém území by byly nutné nejrozsáhlejší úpravy terénu v okolí zastavení č. 11 – Větrník. Nejvhodnějším řešením pro snadný přístup na vrchol by bylo vybudování dřevěného schodiště a dřevěného (povalového) chodníku od lesní cesty vedoucí po úbočí vrchu a současné zpevnění a důkladné vytýčení této přístupové cesty. Jednalo by se přibližně o 130 metrů z nadmořské výšky 755 m n. m.

Dále by bylo nutné provést několik úprav na trase naučné stezky, např.:

- vyštěrkování plochy kolem informačního panelu na zastavení č. 1 – Plešivec
- vybudování závozy zabraňující vjezdu automobilů na pravobřežní komunikaci mezi Větrním a bývalým objektem Otavanu v Novém Spolí
- vysekání křovin bránících výhled na papírnu u zastavení č. 6 – Pečkovský mlýn
- vybudování chodníku mezi zastaveními č. 6 a 7 podél zdi papírny
- vybudování přechodu pro chodce v Papírenské ulici v okolí zastavení č. 7
- upravení trávníku v okolí zastavení č. 7 – Vlečka do papírny
- vybudování přechodu pro chodce ve Frymburské ulici v blízkosti kostela sv. Jana Nepomuckého
- vybudování odbočky z trasy navrhované naučné stezky ke zděné výklenkové kapličce poblíž cesty z Kaliště k samotě U Jakubců
- vykácení porostu ve vrcholových partiích Větrníku
- provedení terénních úprav na vrcholu Větrník.

Naučná stezka se musí po otevření udržovat. Především její technický stav, vybavení a značení. Největší nebezpečí můžeme spatřovat ve vandalismu, kterému bude stezka nepochybně vystavena. Hrozí tak reálné poškození jednotlivých objektů návštěvnické infrastruktury. Musí se též počítat s likvidací odpadu, který vyprodukují návštěvníci, ať již bude zanechán v odpadkových koších nebo bude pohozen turisty do volné přírody.

K problematice značení naučné stezky Čerovský a Záveský (1989, s. 153, 162) uvádějí, že volba trasy naučné stezky musí umožnit její jednoznačné vyznačení, aby se návštěvníci stezky dobře orientovali a nebloudili. Pro potřeby navrhované naučné stezky lze využít smlouveného značení Klubu českých turistů – turistické značky naučné stezky, jejíž parametry jsou uvedeny v kapitole 3. Pro umístění v terénu platí stejná pravidla jako pro značení turistických cest. Značky se umísťují vzájemně na dohled ve směru prohlídky. Provádí se jako značky malované (na stromy, skály, sloupy, objekty apod.) či se využívají samolepky ve tvaru smlouvené značky. Zbytečným souběhům různě značených cest je vhodné se vyhýbat, což se navrhované naučné stezky v rámci zájmového území nemůže týkat.

V současné době se můžeme při budování naučných stezek setkat s trendem, který dává důraz na vybavování tras novými, tzv. ostatními objekty návštěvnické infrastruktury – jako jsou přístřešky, odpočinková místa, rozhledny (pozorovatelný) atd. Vhodnou součástí přístřešků tvoří stolky, sedátka, stojany na kola apod. Nezbytným doplňkem naučných stezek bývají dostatečně rozmístěné odpadkové koše, u kterých je nutné pamatovat na pravidelný odvoz odpadků.

Pro navrhovanou naučnou stezku v zájmovém území se doporučuje zřízení níže uvedených ostatních objektů návštěvnické infrastruktury:

Tabulka č. 7 – Doporučení k zřízení ostatních objektů návštěvnické infrastruktury

Lokalita	Typ objektu	Účel zřízení	Odhadované finanční náklady (Kč) ³
Zastavení č. 4 – pravý břeh Vltavy u horních rechlí	Odpočinkový přístřešek	Místo k odpočinku	19.000,-
Zastavení č. 5 – louka u tzv. Papouščí skály	Odpočinkový přístřešek	Místo k odpočinku	19.000,-
Zastavení č. 9 – Vila Hanse Spira	Odpočinkové sedátko	Místo k odpočinku	8.000,-
Konec ulice V Lukách	Odpočinkový altán	Místo k odpočinku s výhledem na Větrník, osadu Lužná, Český Krumlov a údolí Vltavy	43.450,-
Samota U Jakubců	Odpočinkové sedátko	Místo k odpočinku	8.000,-
Lokalita nazývaná Seník	Odpočinkový přístřešek	Místo k odpočinku	19.000,-
Zastavení č. 11 – vrch Větrník	Odpočinkový přístřešek, sedátko	Místo k odpočinku	19.000,- 8.000,-
Začátek ulice Za Kostelem	Odpočinkový přístřešek	Místo k odpočinku s výhledem na Větrník a místní část Horní Němče	19.000,-

Zdroj: Vlastní návrh (2014).

Čeřovský a Záveský (1989, s. 154) zmiňují, že při plánování naučné stezky je výhodné, jestliže je jejím základním bodem místo s určitou krajinnou dominantou. Do této kategorie – kromě mohutného stromu, viditelného skalního útvaru, hradu – můžeme zahrnout i výrazný vrch.

V zájmovém území se takový vrch nachází – Větrník (789 m n. m.). Ze zalesněného vrcholu by se návštěvníkům naučné stezky při zamýšleném vybudování rozhledny naskýtal kruhový výhled na hřeben Kleti, Český Krumlov, údolí Vltavy mezi Zátoní a Český Krumlovem, Větrník, Světlík a údolí Polečnice v okolí Mezipotočí. S vystavěním této stavby na vrcholu by byly nezbytné terénní úpravy na úbočí vrchu. Dále by se musela zřídit zcela nová přístupová cesta (dřevěný chodník a schodiště) na vrchol od pěšiny vedoucí po jeho východním úbočí. Tento úsek cesty je v některých částech příkrý a jeho povrch z části tvoří kamenité podloží. Nezbytné by bylo i prořezání stromového porostu ve vrcholových partiích. Rozhledna by také měla převyšovat okolní smrkový porost. Z tohoto důvodu by byla nutná její dostatečná výška, což dnes umožňují ocelové a železobetonové stavby.

³ Ceny jsou uvedeny dle ceníku společností Lesy České republiky – Přidružená dřevařská výroba a truhlárna Zbytiny a Vetas Ledec nad Sázavou.

7.3 Komunikace s návštěvníkem

Tzv. samoobslužný výklad na místech zastavení je nejčastěji podáván na vysvětlujících tabulích. Tento způsob se doporučuje i pro naučnou stezku v zájmovém území. Technické provedení panelů bývá různé. Nejčastěji se jako materiál používá dřevo. Podrobné parametry, které by měly informační panely splňovat, jsou uvedeny v kapitole 3. Musí se brát v potaz i skutečnost, aby byl na místech zvolených zastavení dostatečně velký prostor, neboť je třeba počítat se shromážděním většího počtu návštěvníků.

Informační panely navrhované naučné stezky jsou koncipovány tak, že obsahují jako klíčový prvek souvislosti vztahující se k ústřednímu tématu naučné stezky – papírenství. Přesněji řečeno k výkladu historie výroby papíru a popisu procesu, který ke zhotovení papíru vede.

Aby byla naučná stezka přínosná i pro místní obyvatelstvo a rozšiřovala jeho znalosti o místě, kde žijí, obsahují informační panely i regionální poznámky. Vždy za podmínky, že dané informace se vztahují k místu, na kterém se návštěvník nachází. K regionální problematice se vždy vztahuje otázka. Odpověď lze získat na následujícím informačním panelu. To z důvodu, aby cestou mezi zastaveními mohla probíhat na dané téma diskuse mezi návštěvníky naučné stezky, popř. žáky škol. Na závěrečném zastavení si bude možné získané informace zopakovat formou souhrnného pole otázek.

Textová plocha informačních panelů je rozdělena na třetiny. Dvě z nich se dotýkají tématu papírenství, zbývající se věnuje regionálnímu tématu. Jednotlivé části informačních panelů jsou pro větší přehlednost barevně odlišeny – problematika papírenství okrovou barvou, regionální téma fialovou barvou, otázka vycházející z regionálních informací zelenou barvou.

Dle údajů společnosti specializující se na výrobu informačních panelů – Ramap Plzeň lze vlastní informační panel charakterizovat následovně: rozměr informačního panelu činí 850 x 650 mm (0,56 m²), provedení textové části spočívá v tisku na desku 3 mm (odolné vůči UV záření), která je chráněna polykarbonátovou deskou o šířce 2 mm. Stojany jsou provedeny z hoblovaných hranolů o profilu 80 x 40 mm, deska z hoblovaných falcovaných prken, stříška tabule je sedlová z prken přeložených přes sebe s vnější sraženou hranou. Řezivo je impregnováno, barva je dle domluvy se zadavatelem. Osazení v terénu spočívá na zabetonování patek tabulí a ukotvení konstrukcí tabulí pomocí ocelových pozinkovaných profilů.

7.4 Návrhy informačních panelů zastavení naučné stezky

Tato kapitola se zabývá návrhy informačních panelů jednotlivých zastavení, které byly sestaveny na základě obecných principů interpretace, účelů naučné stezky a výše uvedených pravidel. Ta lze obecně označit i jako tzv. „osm pravidel interpretace“. Takto je označují např. autoři publikace Interpretace místního dědictví – příručka pro plánování a tvorbu prezentací místních zajímavostí (kol. autorů 2004, s. 60-61). Jmenovitě se jedná o pravidla:

- buďte selektivní a struční
- ujasněte si, ke komu hovoříte
- používejte běžný jazyk
- používejte příběhy a citace
- používejte metafory a přirovnání, jež mají vztah k dennímu životu
- propojte všechny aspekty vašeho projektu
- veškeré směrovky, instrukce a upozornění musejí být jasné
- maximálně testujte své nápady.

Uvedené návrhy lze chápat jako nejpřínosnější část práce, jichž by šlo využít v praxi při zrealizování tohoto návrhu naučné stezky.

Papírenská naučná stezka

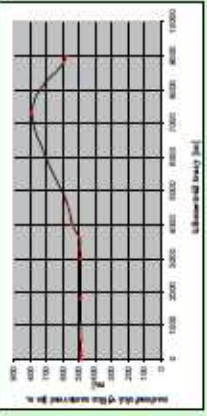

V těchto místech si budete moci zopakovat nové poznání.

Vítáme vás na Českokrumlovsku. Zde, ve čtvrti Plešivec, začíná *Papírenská naučná stezka* se 13 zastaveními. Ta vás podél Vltavy zavede do Větrní, následně na vrch nad touto obcí – Větrník a poté zpět do centra obce Větrní.

Naučná stezka měří 9 km. Díky svému převýšení je středně náročná. Její trasa vede z větší části po zpevněných cestách, zbytek po lesních pěšinách. Na každém zastavení se dozvíte něco o papíru či poznáte část procesu, který vede k jeho výrobě. Dále získáte informace o místu, kde se nalézáte.

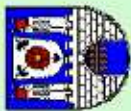
Profil naučné stezky

V TĚCHTO MÍSTECH VŽDY NALEZNETE INFORMACE VZTAHUJÍCÍ SE K MÍSTU, NA KTERÉM SE NACHÁZÍTE.

V TĚCHTO MÍSTECH BUDETE MOCI VŽDY NALÉZTI OTÁZKU K TEXTU, SPRÁVNOU ODPOVĚĎ SI BUDETE MOCI OVĚŘIT NA NÁSLEDUJÍCÍM ZASTAVENÍ.

Zdroj: Vlastní návrh (2014).

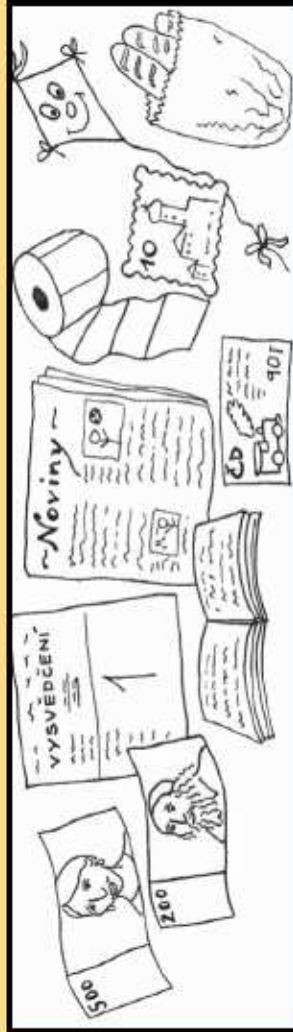

Papírenská naučná stezka 1 – Plešivec

Papír je předmětem, který člověk za svůj život používá snad nejčastěji. Žádný jiný předmět nebyl v tom nejobecnějším významu tak úzce spjat s šířením vzdělanosti a kultury jako právě papír. Jeho vynález je připisován čínskému ministru orby Cchaj-Lunovi. Ten v roce 105 n. l. stál za výrobou prvního listu papíru. Tento okamžik tak umožnil rozšíření vzdělanosti i do méně privilegovaných vrstev.

K ČEMU POUŽÍVÁME PAPIR?

Co jsme se dozvěděli novělo: význam papíru, jeho vynález je připisován Číňanům, přibližně v roce 105 n. l.

Českokrumlovská předměstí – i Plešivec – byla zakládána do poloviny 16. století. Plešivec byl vybudován v okolí tzv. Přibíkova dvora z roku 1347. V té době bylo předměstí nazýváno Flechberg či Flössberg. Rozkvět města znamenal růst počtu domů a obyvatel. Od počátku 18. století stále více obyvatel Českého Krumlova nacházelo obživu v rychle se rozvíjejícím plátenictví, jehož centrem se stal Plešivec. Od poloviny 19. století začala na předměstí intenzivní stavební výstavba, která trvá do současné doby.

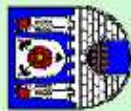

Plešivec na konci 19. století

Otázka k textu zastavení:

Co provozovali tzv. pláteníci?

- a) vyráběli pláštěnky
- b) tkali plátno
- c) vybírali daně

Papírenská naučná stezka

2 – Plešivecké vily

Technologii výroby papíru Čína před cizinci dlouho tajila. Až roku 751 n. l. zajali Arabové několik výrobců papíru, kteří jim – zřejmě pod nátlakem – výrobní postup prozradili. Papír se začal brzy vyrábět v Samarkandu a Bagdadu. Odtud se jeho výroba rozšířila do celé Evropy. Kolebkou evropského papírenství se stalo italské Fabriano, přestože první papírnu na evropském kontinentě byla ve 12. století papírna v Xatvě u Valencie.

výroba papíru se z Číny
rozšířila do střední
Asie a na Blízký
Východ, poté do
Evropy

roku 751 n. l.
zajali Arabové
několik výrobců
papíru, kteří jim –
zřejmě pod
nátlakem –
výrobní postup
prozradili

Co jsme se dozvěděli nového: Čínané výrobní postup výroby papíru dlouho tajili, v roce 751 n. l. ho vyzvěděli Arabové, výroba papíru se následně rozšířila do střední Asie a na Blízký Východ, poté do Evropy. Kde se staly středisky Španělsko a Itálie.

Spinnerei vlna na Plešivci (1906)

Intenzivní vilová a bytová výstavba začala na Plešivci až v meziválečném období. Již v roce 1893 zde postavil svoje rodinné sídlo majitel papírny ve Větrní Hýnek Spiro. Stavba současně sloužila jako administrativní budova firmy Iguaz Spiro a Söhne. V těsné blízkosti byla v letech 1907 až 1908 postavena vila ředitele papírny dr. Otto Schwarze.

Na Plešivci můžeme dále nalézt bývalou vilu fotografického atelieru firmy Josef Seidel či domek obchodníka s textilním zbožím Maxe Tschunka, ve kterém v roce 1911 bydlel rakouský malíř a kreslíř Egon Schiele.

Otázka k textu zastavení:

Jak se jmenuje rakouský malíř a kreslíř,
který je spojen s Českým Krumlovem?

- a) Andy Warhol
- b) Josef Seidel
- c) Egon Schiele

správná odpověď z předchozího zastavení: **B**

Papírenská naučná stezka

3 – Pachnerova papírna

Předpokládá se, že první papírna v našich zemích byla založena roku 1370 v Chebu. Nejstarší papírna v českých zemích, jejíž zřízení máme doloženo (výpisem z registru krále Vladislava II. Jagelonského), je až zbraslavská založená roku 1499. Zajímavostí je, že v papírně ve Velkých Losinách u Šumperka (založena roku 1562) se dodnes vyrábí ruční papír. Představuje tak jednu z nejstarších papíren na světě vyrábějící nepřetržitě ruční papír do dnešních dnů. V evropském měřítku patří mezi tři nejvýznamnější.

PŘEDCHŮDCI PAPIRU BYLI:

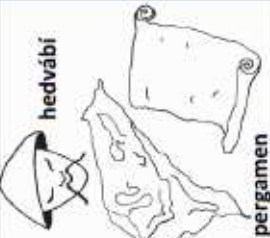
kámen

sumerské hliněné destičky

papyrus
Egyptánů

pergamen

hedvábí

Co jsme se dozvěděli nového: nejstarší papírna u nás – založena pravděpodobně roku 1370 v Chebu, nejstarší archívně doložená 1499 ve Zbraslavi, souvislosti o ruční papírně ve Velkých Losinách u Šumperka, co byli předchůdci papíru.

Roku 1792 byla v Českém Krumlově založena druhá papírna – na Plešivci. Stavala v těchto místech. 70 let byla v majetku rodiny Pachnerů. V roce 1861 prodal Teodor Pachner z Eggenendorfu papírnu Hynku Spirovi. Roku 1866 téměř celá továrna lehla popelem. Následující rok koupil Spiro od Jana Wolfa pod Větrným Pečkovským mlýnem. Zde začal budovat jednu z největších dobových papíren ve střední Evropě. Plešivčská papírna se obnovila, ale roku 1921 ukončila provoz. Radu let objekty sloužily jako sklady či kancelářské prostory. V roce 2010 byl objekt vyškrtnut ze seznamu nemovitých kulturních památek a zbourán.

Pachnerova papírna (1920)

Otázka k textu zastavení:

Jak se jmenoval zakladatel papírny ve Větrní?

a) *Hynek Spiro*
b) *Hans Spiro*
c) *Jan Wolf*

správná odpověď z předchozího zastavení: **C**

Zdroj: Vlastní návrh (2014).

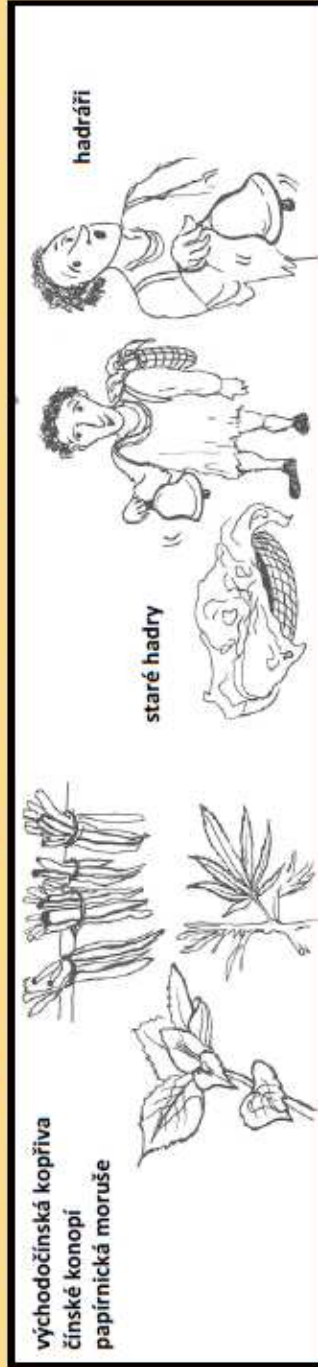
Papírenská naučná stezka

4 – Horní rechlé

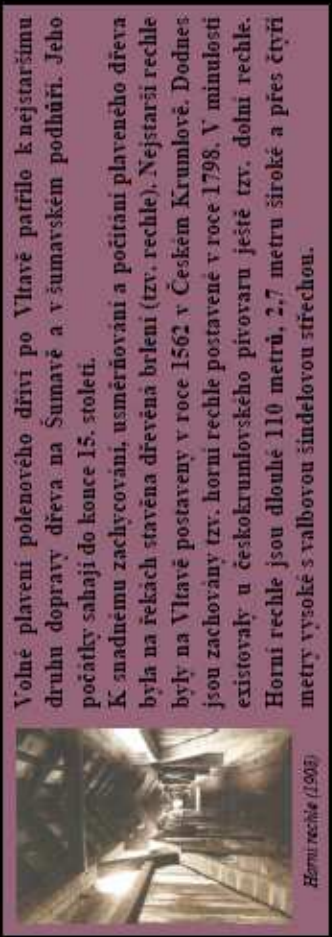

Z čeho se papír vyráběl? Číňané používali jako výchozí suroviny: východočínskou kopřivu, čínské konopí a papírnickou morušu. V Evropě se papír vyráběl ze starých hadrů obsahující vhodné vlákniny. Každý papírník měl tak své „hadráře“, kteří mu opatřovali surovinu. Tak, že chodili s kříkem a zvoněním po městech a vsenicích a sbírali staré hadry.

SUROVINY ČÍŇANŮ PRO VÝROBU PAPIRŮ: SUROVINA EVROPANŮ PRO VÝROBU PAPIRŮ:

Co jsme se dozvěděli nověho: z čeho se vyráběl papír v Číně a v Evropě, kdo byli tzv. „hadráři“.

Volné plavení polenového dříví po Vltavě patřilo k nejstaršímu druhu dopravy dřeva na Šumavě a v šumavském podhůří. Jeho počátky sahají do konce 15. století.

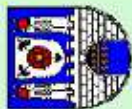
K snadnému zachycování, usměrňování a počítání plaveného dřeva byla na řekách stavěna dřevěná brlení (tzv. rechlé). Nejstarší rechlé byly na Vltavě postaveny v roce 1562 v Českém Krumlově. Dodnes jsou zachovány tzv. horní rechlé postavené v roce 1798. V minulosti existovaly u českokrumlovského pivovaru ještě tzv. dolní rechlé. Horní rechlé jsou dlouhé 110 metrů, 2,7 metru široké a přes čtyři metry vysoké s valbovou šindelovou střechou.

Otázka k textu zastavení:

K čemu především sloužily tzv. rechlé?

- a) jako zařízení k regulaci vodní hladiny řeky*
- b) jako most pro pěší přes řeku*
- c) k snadnému zachycování, usměrňování a počítání plaveného dřeva*

zpřávná odpověď z předchozího zastavení: A

Papírenská naučná stezka

5 – Papouščí skála a jez Konopa

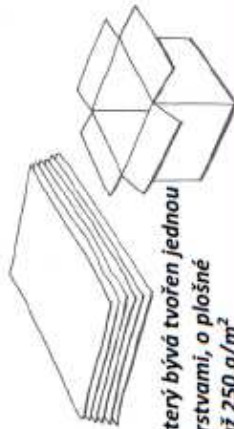

Papír se vyrábí z tzv. vláknovin, zejména ze dřeva. Při průmyslové výrobě papíru je klíčovou vlákninou buničina, která – historicky vzato – nahradila hadrovinu. Papír vzniká spojením původně vzájemně nesouvisejících vláken vazebným systémem. Papírem rozumíme relativně tenkou stejnoměrnou vrstvu vláken – převážně rostlinného původu – vodou naplavených na síto, zplstěných, odvodněných a usušených. Podle plošné hmotnosti, tj. hmotnosti 1 m², rozdělujeme papírové materiály do tří skupin: na papír, kartón a lepenku. Tloušťka běžně používaných tiskových papírů se pohybuje v rozmezí 0,08 až 0,12 mm.

JAK ROZDĚLJEME PAPIROVÉ MATERIÁLY?

PAPÍR

představuje zplstěnou vrstvu malé tloušťky o plošné hmotnosti do 150 g/m²

KARTÓN
tužší materiál, který bývá tvořen jednou nebo několika vrstvami, o plošné hmotnosti 150 až 250 g/m²

LEPENKA

silnější materiál vznikající spojením a slisováním většího počtu vrstev zplstěných za mokra o plošné hmotnosti od 250 do 4000 g/m²

Co jsme se dozvěděli nověho: podstatu výroby papíru, definici papíru, základní rozdělení papírové hmoty, tzv. běžnou tloušťku papíru.

Foto: Dlouho, Jirák od ČR

Ještě ve spodním plicenu (před 4,9 až 3,6 milióny lety) – v nejmladším období třetihor (terciér) – tekli předchůdci dnešní horní Vltavy k jihovýchodu až k jihu k předchůdci dnešního Dunaje. Vyzdvižením Šumavy a Novohradských hor na konci třetihor byly celé jižní Čechy převedeny z povodí Dunaje do povodí Labe. Řeka nově tekoucí od jihu k severu postupně zachycovala vodní toky směřující k jihovýchodu a jihu. Díky této procesům vznikl ohyb Vltavy pod Rožmberkem a říční síť začala nabývat dnešní ráz.

Otázka k textu zastavení:

Jaké je možné jiné vyjádření pro třetihory?

- a) terciér
- b) kvartier
- c) paleozoikum

správná odpověď z předchozího zastavení: **C**

Papírenská naučná stezka

6 – Pečkovský mlýn

Základní surovinou pro výrobu papíru je dřevo z jehličnatých či listnatých stromů. To dle druhu obsahuje cca 50 až 60 % celulózy, cca 30 % ligninu, cca 10 až 20 % hemicelulóz a určitý podíl pryskyřic a dalších doprovodných látek. Dřevo se do papírny dováží jako klády.

Následně se dřevo zbaví kůry, která může být využita jako biomasa. Dřevo se v brusárně na brusných kamenech s drsným povrchem upravuje na tzv. dřevovinu. To jsou malé rozdrčené části (tríscky) označované jako tzv. štěpky. V současné době se od využívání štěpek ustupuje. Nevýhodou je nízký výtěžek vláken buničiny ze zpracovávaného dřeva (asi 45 až 55 %). Tento postup se tak stává ekologicky a energeticky náročným a dřevovina se nahrazuje vlákninou ze sběrového papíru, která má téměř shodné vlastnosti.

Co jsme se dozvěděli nového: základní surovinou pro výrobu papíru, prvotní úpravu dřeva v papírně, informace o štěpcích.

Pečkovský mlýn v Větrné (1927)

Pečkovský mlýn na mletí obilí stával proti proudu Vřavy na levém břehu. Dnes se na jeho místě rozprostírá areál papírny. Datum vystavění mlýna nám není známo. Lze však předpokládat, že to bylo před rokem 1368. Doložitelné dal 7. září 1347 Petr z Rožmberka svému komořinovi Višňovi do dědičného nájmu dvůr Větrný, což je nejstarší písemný doklad o existenci obce Větrná. 10. ledna 1368 vydal čtyři synové Petra z Rožmberka listinu, ve které dávají Višňovi věstrenský statek z dědičného nájmu do svobodného dědičného držení. V této listině se dále uvádí, že: „darovani Rožmberkové rozšiřují o mlýn Pečka.“ Konec mlynářství zde znamenal již zmíněný rok 1867.

Otázka k textu zastavení:

Který panovník vládl v našich zemích v době první písemné zmínky o Větrně v roce 1347?

- a) Marie Terezie
- b) František Josef I.
- c) Karel IV.

spitavná odpověď z předchozího zastavení: A

Papírenská naučná stezka

7 – Vlečka do papírny

Základní surovina pro výrobu papíru je označována jako papírovina. Klíčovou složkou této suspenze představuje tzv. buničina. Ta se vyrábí chemickým procesem, jehož hlavní snahou je nepoškodit molekuly celulózy v rostlinném vlákně a naopak rozrušit a odstranit látky, které způsobují pevnost rostliny – ve dřevě jde o lignin.

Štěpky jsou vařeny za působení chemikálií, horka a tlaku. Existují dva postupy. Tzv. sulfátový (kyselý) a sulfátový (zásaditý). Při sulfátovém procesu jsou štěpky vařeny za teploty 140 °C v roztoku oxidu siřičitého spolu s oxidem vápenatým či oxidem hořečnatým. Při sulfátovém procesu se jako základní chemikálie používají při teplotě 170 °C sulfid (siřník) sodný a hydroxid sodný. U sulfátového způsobu je nebělená sulfátová buničina šedá. Vyrobená nebělená sulfátová buničina má až tmavohnědou barvu.

Co jsme se dozvěděli nového: informace o papírovině, z čeho se papírovina skládá, jak se získává buničina.

Vlečka do papírny, Třebíč

Z kajovského nádraží vede do papírny 6 km dlouhá, dodnes funkční vlečka. Kajov leží na trati číslo 194 České Budějovice – Kajov – Černý Kríž, která byla v úseku České Budějovice – Kajov zprovozněna v listopadu 1891. Vlečka byla vybudována v roce 1896 a stoupání (klesání) na ní v některých úsecích dosahuje 41 promile. Opačným směrem než výrobky papírny se od počátku vozilo dřevo, dřevěné uhlí a všechny suroviny. Důvodem k jejímu zřízení bylo především špatné, již nevyhovující, dopravní spojení do továrny. Do té doby se muselo veškeré zboží dovožet na nádraží ve Velešíně.

Otázka k textu zastavení:

O kolik metrů stoupne/klesne železniční trať na jednom km při stoupání/klesání 41 promile?

- a) o 4,1 m
- b) o 41 m
- c) o 410 m

C správná odpověď z předchozího zastavení.

Papírenská naučná stezka

8 – Papírna Větrná

V další fázi je nutné buničinu tzv. vyprat, neboť obsahuje nečistoty. Tímto procesem se jich zcela zbaví.

Buničina je následně prosevána. Tím se odstraní velké částčky a nerozpracované materiály, které jsou vráceny k opakovanému vaření.

Co jsme se dozvěděli nověho: jak je upravována získaná buničina, v čem spočívá její prání a proseváání.

Otázka k textu zastavení:

Co znamená znarodnění?

- převod zahraničního majetku do vlastnictví nizemského vlastníka
- převod vlastnictví státního majetku do soukromého
- převod soukromého majetku do státního vlastnictví

B

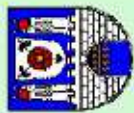
správná odpověď z předchozího zastavení:

Papírna Větrná (1853)

Roku 1866 koupil Hynek Spiro Pečkovský mlýn. Po založení brusny dřeva se zde započalo i s výrobou celulózy. Se zavedením rotačního stroje do výroby (1911) se papírna stala jedním z nejvýznamnějších papírenských podniků ve střední Evropě. Po tzv. Münchovské době se papírny zmocnili okupanti. Po skončení válce proběhlo převzetí továrny od Němců do rukou českého vedení. Dekretem z 28. října 1945 byly papírny znarodněny. Po roce 1948 se začaly modernizovat a rozšiřovat. V roce 1990 vznikla akciová společnost Jihočeské papírny Větrná. Papírny s příchodem nového tisíciletí měnily častokrát většinového akcionáře, který nedokázal zaručit efektivní výrobu a dlouhodobá odbytiště pro své produkty. Podnik se začal zadlužovat a jeho výroba je dnes nehozpodárná, na hranici udržení provozu.

Zdroj: Vlastní návrh (2014).

Papírenská naučná stezka 9 – Vila Hanse Spira

Buničina se dále upravuje mletím v mlecí lince, která pracuje na principu profílehlých nožů. Buničina v této fázi výroby odchází z místa výroby – tzv. celulóžky velmi tmavá. Pro výrobu některých druhů papírů (především tiskových papírů) je nutné buničinu bělit. Bělení bývá dosud častokrát prováděno agresivními prostředky na bázi chlóru. Negativa tohoto postupu jsou, že se zhoršuje pevnost vláken a jejich přítomnost v odpadních vodách z papírny devastuje životní prostředí. V posledních letech se od tohoto způsobu ustupuje a k bělení se využívá elementární kyslík a ozón. Upravená buničina se skladuje ve speciálních nádržích.

Co jsme se dozvěděli nově!: co znamená mletí buničiny, jak se bělí buničina.

Dobrá fotografie vily

Na založení papíren ve Větrné Hynkem Spirem uvázali jeho synové Emanuel a Ludvíg. V meziválečném období pak představitelé mládeži generace – Hans a Peter. Synové Hynka Spira přebývali ve vile na Plešivci. Hans Spiro si však zvolil za bydliště přímo Větrná, kde si nechal postavit v letech 1922 až 1923 vlastní vilu. Místo pro ni vybral na terénním zlomu ve svahu přímo nad papírnu. Vypracování projektu svěřil ateliéru vídeňských architektů Paula Fischela a Heinze Sillera. V dubnu 1931 Hans Spiro předčasně zemřel. O sedm let později odešla celá rodina z Československa. Po obsazení Sudet byla papírna společně s vilou zabavena jako židovský majetek. Po 2. světové válce dům sloužil jako mateřská škola. Na konci 90. let byl přestavěn na hotel.

Dnes je vila v majetku obce a není využívána.

Otázka k textu zastavení:

Jaký byl vztah Hanse Spira k Hynkovi Spirovi?

- a) jeho vnuk
- b) jeho syn
- c) jeho bratr

spřávná odpověď: z předchozího zastavení: C

Papírenská naučná stezka 10 – Základní škola ve Větrní

V tzv. dávkovací centrále papirny se buničina mísi s dalšími složkami (včetně ředící vody), z čehož vzniká papírovina, která se zpracovává na papírenském stroji. Aby byla papírovina způsobila vytvořit vhodný papír, musí se jednotlivé její složky upravovat – např. mletím, plněním, barvením, klížením (zaklížování zaručuje krátkodobou odolnost papíru proti vodě) či dalšími speciálními prostředky. Papírovina se dále plní různými plnidly. Většinou to jsou bílé minerální látky – např.: kaolín, plavená křída, titanová běloba, baryt apod. Tím se snižuje průhlednost papíru a zvyšuje se jeho bělost. Plnidla zaplňují mezvláknité prostory, zlepšují tak povrchové vlastnosti papíru i jeho potiskovatelnost. Plnidla rovněž zpomalují stárnutí papíru. Při přípravě papíroviny dochází nejčastěji i k dosažení požadované barvy vznikajícího papíru.

Co jsme se dozvěděli nového: jak vzniká papírovina, jak se papírovina upravuje, na jakém stroji se papírovina zpracovává.

Foto „zámě školy“ (1923)

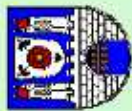
První škola byla ve Větrní vystavěna v místech bývalé tvrze (1797). V roce 1892 byla škola přestavěna a rozšířena na dvoutrídni. O 14 let později bylo přistavěno druhé patro s novou třídou. Škola byla německá. Po 1. světové válce nebyly v obci snahy o zřízení české školy. To se stalo až v září 1925, kdy škola začala sídlit v objektu papírny. 9. září 1928 byla otevřena druhá – čtyřtrídni – německá škola ve Větrní s hlavním vyučovacím jazykem němčinou. Po 2. světové válce se německá škola stala českou. 1. září 1959 byla otevřena v obci budova nové základní devítileté školy, která slouží dodnes.

Otázka k textu zastavení:

**Kolik let uplynulo od otevření nové budovy
Základní školy ve Větrní?**

- a) aktuální rok minus rok otevření (1959)
- b) aktuální rok minus rok otevření (1928)
- c) aktuální rok minus rok otevření (1980)

spitavná odpověď z předchozího zastavení: **A**

Papírenská naučná stezka

11 – Větrník

Hotová papírovina se transportuje na papírenský stroj. Jejím základem jsou: dřevo, vlákna ze sběrového papíru, chemikálie a různá plnidla.

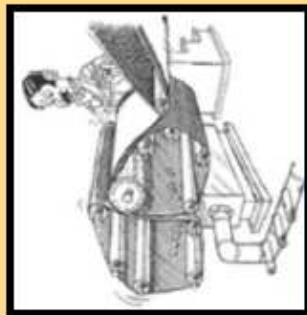
Základními postupy pro získávání papíru jsou tzv. „mokrý“ a „suchá“ technologie výroby papíru.

„Mokrý výroba“ spočívá v tom, že se nejprve při tzv. „sítové části“ v prostředí obsahující cca 99 % vody rovnoměrně rozptýlí (suspenduje) asi 1 % papíroviny. Následně se přebytečná voda odstraní. Odvodnění musí být postupné, aby měla vlákna příležitost se vzájemně proplést – zplstít, což zajistí soudržnost hotového papíru. Zplstňování probíhá na jemných sítích.

Následuje „lisová výroba“, která představuje odstranění další vody mezi válci stroje a nekonečným textilním transportním pásem – tzv. plstěncem. Zůstatkem je cca 70 % vody. Po lisování je papír již natolik pevný, že jej lze bez podložení zavést mezi sušící válce.

„Suchá technologie“ je založena na principu, kdy soustava vyhříváných sušících válců snižuje obsah vody v papírovém pásu na 3 až 8 %. Celý proces je zakončen navjícím válcem na vyráběný papír.

Co jsme se dověděli nového: na jakém stroji se papírovina zpracovává, výrobní postup pro získávání papíru, jednotlivé části postupu.

Drimys noronhaiensis

Zalesněný vrch Větrník se nalézá západně od Větrní. Jeho vrchol leží v nadmořské výšce 789 m n. m. Toto území je zařazováno do tzv. Boletické vrchoviny. Území je botanicky bohaté, vyskytuje se zde 14 druhů chráněných rostlin. Např. lilie zlatohlávek, hvozdík pýsný či dřipatka horská.

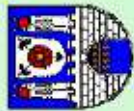
Vláva teče východně, v údolí o 300 metrů níže. Větrník se nachází na 48° 46' s. š. a 14° 16' v. d. Na stejné rovnoběžce leží např. Versailles u Paříže či ruská města Volgograd a Chabarovsk. Na shodném poledníku leží např. italská Neapol nebo Čadské jezero v Africe.

Otázka k textu zastavení:

Jaká je nadmořská výška Vlavy u papírny ve Větrní?

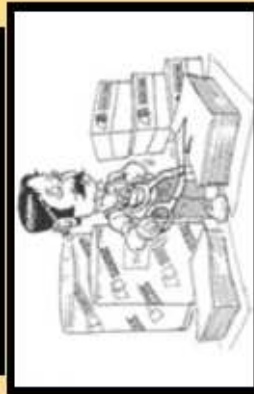
- a) 300 m n. m.
- b) 490 m n. m.
- c) 390 m n. m.

správná odpověď z předchozího zastavení: A

Papírenská naučná stezka

12 – Kostel sv. Jana Nepomuckého

Při výrobě některých druhů papíru je součástí papírenského stroje tzv. klízící lis, ve kterém se papírový pás natírá povrchově, např. deriváty škrobu. Podle úpravy povrchu rozeznáváme různé druhy papíru: nehlazený papír, strojně hladký papír, hlazený papír, natíraný papír, ražený papír či ryhovaný papír.

Vyrobený papír je dodáván buď jako kotoučový v rolích, nebo řezaný na určité formáty – ukládaný naplocho, aby vyhovoval potřebám odběratelů.

Jako arch papíru označujeme papír o rozměru větší než A4, zatímco list papíru je omezen maximálním rozměrem A4. Základní normalizované formáty papíru jsou odvozeny z metrického měření a vycházejí ze základní rovnice $y:x = \sqrt{2} = 1,414$. Výhodou je, že prostým půlením zůstávají strany ve stejném poměru, takže menší formáty papíru mohou být řezány bez ztrát z formátů větších.

Co jsme se dozvěděli nového: povrchové úpravy papíru, formy dodávání papíru.

Bytvarbó kostela

Rozvoj obce po 1. světové válce díky prosperující papírně přinesl novělenky na výstavbu vlastního katolického kostela v obci. Nezaměstbatelnou roli při ustanovení tzv. kostelního spolku v roce 1930 a při financování jeho výstavby v letech 1936 až 1938 hráli zidarův vlastníci továrny – Spirovi. Projekt kostela vypracoval krumlovský městský architekt Hans Forstmann. Základní kámen kostela byl položen 11. října 1936. Slavnostní vysvěcení kostela provedl kněz Jan Prasečl 3. července 1938. Výsoka zvonce umožnila zavěšení pěti zvonů, které byly vysvěceny 5. září 1937. Dva největší z nich nepřežili 2. světovou válku. Po roce 1995 se začalo pracovat na obnově kostela. Ia vyvrcholila opravou pláště a zavěšením dvou nových zvonů (2003). Na obnově kostela se finančně podíleli i bývalí krajané a jejich potomci.

Otázka k textu zastavení:

Z jakého důvodu nepřečkaly zvony kostela sv. Jana Nepomuckého 2. světovou válku?

- a) v červenci 1942 postihlo kraj zemětřesení
- b) kostel se přestavěl na vojenský objekt
- c) byly německou armádou roztaženy na munici

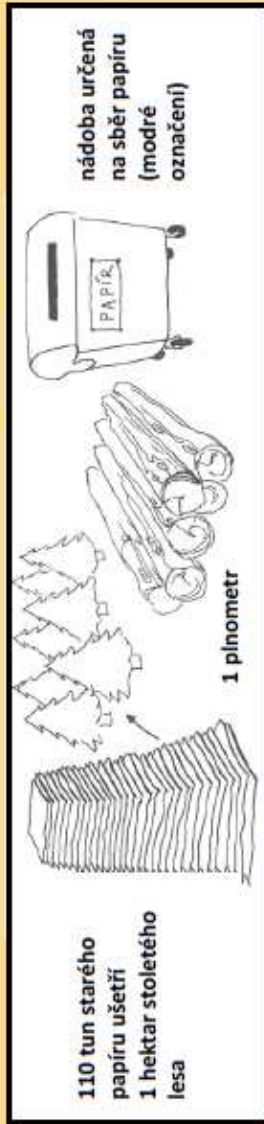
B správná odpověď z předchozího zastavení:

Papírenská naučná stezka 13 – Obecní úřad

Papír vyrábíme také ze starého papíru. Jedna tuna sběrového papíru dokáže nahradit dva a půl tzv. plnometru dřeva. Ten představuje polena složená do krychle o rozměrech 1 x 1 x 1 m. Jinými slovy to znamená, že 110 tun starého papíru ušetří jeden hektar stoletého lesa. Na jedné tuně takto vyrobeného papíru se ušporí až 1450 kWh oproti výrobě papíru z dřevoviny. To představuje přibližně roční spotřebu energie jednočlenné domácnosti. Cíleně sbíraný papír nezaplnuje popelnice, neznečišťuje životní prostředí, a likvidace odpadu se tak stává méně nákladnou. Třídění odpadu ukazuje na ekologickou vyspělost obyvatelstva.

Co jsme se dozvěděli nového: kolik ušetří starý papír dřeva, co je plnometr, proč máme třídit starý papír, co je ekologická vyspělost obyvatelstva, jaká je roční spotřeba energie jednočlenné domácnosti.

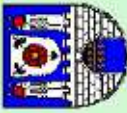

Sluhov Bulánov

Název obce Větrná pravděpodobně vznikl z přídavného jména větrný (větrná), což představuje ves, která je vystavená větrům – nejspíše velmi silným. Pokud jde o „řn“, můžeme ho srovnat se spojením jitra – jitrní. Německé jméno pro Větrní – Wetteru vzniklo fonetickým napodobením českého jména pro obec.

Mezi nejznámější osobnosti, které poji vztah k obci, můžeme zařadit folkloristku a sopránistku Slávku Bulánovou, zpěváka Petra Muka či fotbalistu Ericha Brabce.

**DĚKUJEME VÁM ZA
NÁVŠTĚVU NAUČNÉ
STEZKY A PŘEJEME VÁM
HEZKÝ ZBYTEK DNE A
ŠŤASTNÝ NÁVRAT DOMŮ.**

zpřávná odpověď z předchozího zastavení: **C**

Papírenská naučná stezka

Nacházíte se na konci naučné stezky. Na tomto panelu si můžete zopakovat informace, které jste se dozvěděli na jednotlivých zastaveních.
Přiřaďte k obrázku správné písmeno.

A – papírna Velké Losiny
B – sv. Jan Nepomucký
C – přechod (třetihory)
D – nejstarší evropská papírna
E – pečeť Petra Věrné z Větřní
F – plavení dřeva
G – znak rodu Rožmberků
H – papírenský stroj
I – 9. 9. 1928 – otevření „staré“ školy
J – Petr Muk
K – Cchaj-Lun (vynálezce papíru)
L – nadržní Kájor
M – štěpkování
N – Vesuv u Neapole
O – Hrynek Spáto
P – barevné označení pro sběr papíru

Správnost odpovědi si můžete ověřit na druhé straně informační tabule.

Zdroj: Vlastní návrh (2014).

7.5 Kalkulace nákladů na vybudování naučné stezky

Finančních zdrojů na vybudování naučné stezky lze najít široké spektrum. Uvést se mohou např. operační programy Evropské unie: programy rozvoje venkova, životního prostředí, péče o krajinu či podporu obnovy přirozených funkcí krajiny. Dále se mohou zmínit finanční zdroje poskytnuté příslušným městským, obecním nebo krajským úřadem. Peněžní prostředky mohou dále věnovat dobrovolní dárci či je může získat občanské sdružení založené ve spojení se zřízením naučné stezky.

Uváděný přehled představuje zevrubnou kalkulaci finančních nákladů nutných k realizaci navrhované naučné stezky. Ceny jsou orientační z aktuálně veřejně dostupných dat (březen 2014) a nezahrnují některé položky spojené s prací vynaloženou při výstavbě naučné stezky.

Cenová kalkulace na zhotovení informačních tabulí jednotlivých zastavení naučné stezky byla sestavena na základě návrhu cenové kalkulace společnosti Ramap Plzeň.

Orientační náklady na jednu informační tabuli zastavení naučné stezky (včetně DPH 21 %):

Grafický návrh tabule, zpracování dodaných fotografií a textu, sazba textu, konzultace	1.936,- Kč
Tisk na samolepící exteriérovou fólii odolnou proti UV záření	1.113,- Kč
Dřevěný stojan včetně ocelových profilů	5.687,- Kč
Osazení v terénu	2.783,- Kč
Doprava	1.351,- Kč
CELKEM	12.870,- Kč

Orientační náklady na všechny informační tabule zastavení naučné stezky (15 ks, včetně DPH 21 %) :

Grafický návrh tabule, zpracování dodaných fotografií a textu, sazba textu, konzultace	29.040,- Kč
Tisk na samolepící exteriérovou fólii odolnou proti UV záření	16.695,- Kč
Dřevěný stojan včetně ocelových profilů	85.305,- Kč
Osazení v terénu	41.745,- Kč
Doprava	20.265,- Kč
CELKEM	193.050,- Kč

Následující cenová kalkulace představuje orientační náklady na pořízení a zhotovení ostatního vybavení návštěvnické infrastruktury naučné stezky.

Ostatní vybavení návštěvnickou infrastrukturou (včetně DPH 21 %):⁴

Odpadkové koše dřevěné (13 ks)	36.400,- Kč
Odpadkové koše plastové (5 ks)	5.990,- Kč
Stojany na kola (10 ks)	25.664,- Kč
Odpočinková sedátka (5 ks)	40.000,- Kč
Odpočinkové přístřešky (5 ks)	95.000,- Kč
Odpočinkový altán, průměr 3,5 m (1 ks)	42.350,- Kč
Dřevěný (povalový) chodník (50 m)	112.225,- Kč
Schodiště z dřevěných palisád (80 m)	43.450,- Kč
Směrovka ke kapliče	2.877,- Kč
Značení naučné stezky (samolepící fólie na zakázku)	1.500,- Kč
Zábrana vjezdu – sklopný oblouk (2 ks)	4.790,- Kč
Přechod pro chodce včetně dopravního značení (2x)	16.572,- Kč
Štěrka (tuna)	301,- Kč
CELKEM	427.119 Kč

Vybudování rozhledny (včetně DPH 21 %) –
dle technického a architektonického provedení cca 3,5 až 7,3 mil. Kč

7.6 Didaktická stránka naučné stezky

Naučné stezky, jakožto výchovně-vzdělávací trasy vedoucí přírodně i kulturně pozoruhodnými územími, mají edukační přínos, který se vztahuje na široké spektrum návštěvníků: od předškolních dětí po dospělé. V praxi to znamená, že na naučné stezce se nacházejí lokality a objekty vhodné k interpretaci. Interpretované má mít využitelný obsahový fond, který se označuje jako tzv. kulturně-výchovný potenciál území. Důležité jsou rovněž názornost a přitažlivost naučných stezek. S přihlédnutím na tyto podmínky byla koncipována i navrhovaná naučná stezka, kdy informační panely obsahují dvě zdánlivě nesourodá témata.

Návštěvníkům naučné stezky z jiných krajů republiky, ale i rezidentům, má stezka jednoduchou a názornou formou přiblížit historii výroby papíru a proces, který ke zhotovení papíru vede. Dále je jejím účelem provést návštěvníky turisticky nejatraktivnějšími partiemi zájmového území a zavést je k lokálně nejvýznamnějším kulturně-historickým objektům, a rozšířit tak jejich všeobecný přehled. Informace směřované na rezidenty a návštěvníky z blízkého okolí mají danou skupinu seznámit s výběrovými daty vztahujícími se k historii regionu a k místům, kde žijí. To by v nich mohlo umocnit tzv. zdravý patriotismus ke kraji.

---

⁴ Ceny jsou uvedeny dle volně dostupné nabídky specializovaných společností. Jejich výčet lze najít v seznamu použitých internetových zdrojů.

Trasa naučné stezky může být navštěvována i místními základními školami. Ty mohou navrhovanou naučnou stezku využívat při přírodovědných vycházkách nebo jako doplněk hodin prvouky, vlastivědy, výchovy k občanství, dějepisu či zeměpisu, a to přímo v terénu. Dějepis a výchova k občanství patří dle rámcového vzdělávacího programu do vzdělávací oblasti člověk a společnost, zeměpis náleží do vzdělávací oblasti člověk a příroda. Proto můžeme u naučné stezky vyčíst snahu o mezipředmětové vztahy mezi uvedenými disciplínami. Vycházky by měly navazovat na školní vyučování a těžit z již získaných zkušeností a dovedností žáků. Stanou se tak prostředkem k upevňování a prohlubování teoretických poznatků a k využití vědomostí žáků v praxi. Hlavní cíl lze spatřit ve snaze přivést každého žáka k bezprostřednímu poznávání přírody a objevování přírodních krás v krajině. Žáci se tak mohou přímo v krajině učit pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, se kterými se setkali již během vyučování ve škole. Mohou v reálném prostředí sledovat a hledat jejich interakce. Díky tomu se tak rozvíjí jejich názorné smyslové poznávání světa. V neposlední řadě poznávají sama sebe. Mohou si osvojovat vyjadřování svých myšlenek, poznatků a dojmů. Aby bylo jejich vzdělávání přínosné, je nutné dodržet následující podmínku. Musí se rozvinout jejich vlastní prožitek, jenž vychází z konkrétních modelových situací, a také ten prožitek, který žákům usnadní osvojování si vědomostí, dovedností, ale i postojů k přírodě. Navrhovaná naučná stezka může svou délkou činit dětem problémy. Z tohoto důvodu lze její návštěvu rozdělit na dvě poloviny, kdy klíčovými body mohou být autobusové zastávky Větrní, či Větrní – závod.

Řezníčková a kol. (2008, s. 13) k problematice výuky v krajině uvádí, že žáci by si měli jejím prostřednictvím zejména procvičovat dovednosti spojené s orientací v terénu, související se způsobem získávání informací v terénu, intelektového charakteru vyžadující porozumění, aplikaci, zobecnění, tvůrčí přístup aj.

V České republice se můžeme setkat s naučnými stezkami, pro které jsou k dispozici tzv. pracovní listy. Tato myšlenka by se mohla stát reálnou i v případě navrhované naučné stezky. Pracovní listy – cílené pro přesnou věkovou skupinu dětí – jsou ze zkušeností využívány především školními kolektivy, a to k výukovým programům. Při procházení navrhované naučné stezky by mohli žáci plnit rozličné úkoly a vyhledávat si odpovědi. Poutavou formou si tak mohou procvičovat, opakovat, prohlubovat a upevňovat poznatky získané během návštěvy naučné stezky.

Prostoupíme-li školní vzdělávací programy ZŠaMŠ Větrní a ZŠ Plešivec, zjistíme, že obsah naučné stezky se dotýká učiva ve více předmětech v několika ročnících. K přehlednému shrnutí poslouží následující tabulka.

Tabulka č. 8 – Orientační didaktická využitelnost navrhované naučné stezky pro místní základní školy dle jejich školních vzdělávacích programů

Předmět	Ročník	Učivo	Průřezové téma
Člověk a jeho svět	3.	Naše město, krajina v okolí města	Osobnostní rozvoj a sociální výchova, výchova demokratického občana
Člověk a jeho svět	3.	Příroda	Environmentální výchova
Člověk a jeho svět	4.	Naše vlast	Výchova demokratického občana
Dějepis	7.	Život ve vrcholném středověku	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
Dějepis	7.	Český stát od 15. do počátku 17. století	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
Dějepis	8.	Rozvoj vědy a techniky a jeho vliv na společnost, utváření novodobého českého národa	Výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova
Dějepis	8.	Český stát v 17. a 18. století	Výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
Dějepis	9.	Věda a technika v letech 1918 – 1945	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
Dějepis	9.	2. světová válka	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova
Dějepis	9.	Československá republika	Výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova
Dějepis	9.	Poválečný vývoj našeho státu	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova
Výchova k občanství	6.	Obec	Osobnostní rozvoj a sociální výchova, výchova demokratického občana
Zeměpis	8.	Místní region	Výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova, osobnostní rozvoj a sociální výchova, environmentální výchova, mediální výchova

Zdroj: Vlastní zpracování (2014).

Pracovní listy by mohly sloužit i během výuky vlastivědy na 1. stupni s důrazem na vlastní obec, popř. mikroregion.

8. ZÁVĚR

Reakcí na nešetrné formy cestovního ruchu se v posledních letech stalo uplatňování mnohých restrikcí a regulativů, např. vyhlásování národních parků, chráněných krajinných oblastí a dalších lokalit s ochranným statutem. V současnosti je tento starší model ochrany přírody systémem zákazů modifikován systémem zaměřeným na vzdělávání a výchovu. Naskytá se tedy možnost dosahování jedné ze základních funkcí trvale udržitelného cestovního ruchu, funkce vzdělávací. Přesto zůstává nadále hlavním zdrojem konfliktu zájmů základní přístup – ochrana přírodních zdrojů versus rozvoj oblasti (Bičík, Perlín 2010, s. 61).

Každá forma interpretace přírodního a kulturního dědictví, v případě problematiky této práce v podobě tematické naučné stezky, je významnou součástí rozvoje cestovního ruchu (ale i podnikání) dané lokality. Dané zefektivnění je významné zvláště v zemích, jejichž cestovní ruch je závislý na místní kultuře, krajině a památkách. Mezi ně lze zařazovat i Českou republiku. Existuje názor, že originální interpretace území je pro místní cestovní ruch stejně významná jako kvalitní služby. V souvislosti s tímto lze považovat za pravděpodobné, že spokojení návštěvníci dané místo doporučí svým známým či se budou vracet.

Cílem této práce bylo vytvoření návrhu naučné stezky v zájmovém území. Práce nabízí vhodné řešení k případné realizaci. Obsahuje 15 konkrétních grafických návrhů informačních tabulí (13 vztahených k jednotlivým zastavením naučné stezky a úvodní, resp. závěrečný panel naučné stezky), které představují klíčový výstup práce. Při realizaci návrhu naučné stezky se v práci zohlednil nastíněný soulad se základy interpretace místního dědictví na místní úrovni. Interpretace by tak měla vyprávět o zvláštních místech regionu, odkrývat skutečnosti, zaujímat a oslovovat návštěvníky. Představovaný návrh byl vypracován na principech šetrné formy turistiky. Naučná stezka by měla prohlubovat zodpovědný přístup návštěvníků k přírodnímu prostředí a rozvíjet jejich znalosti. Stezka by měla přinést užitek mnoha stranám: návštěvníkům regionu (jako doprovodná aktivita pro vodáky ubytované v kempech v Novém Spolí či návštěvníky Českokrumlovska), rezidentům (prohloubí jejich znalosti o místě, ve kterém žijí), školní mládeži (poslouží jako praktická vlastivědná procházka) i místním podnikatelům (může představovat zdroj jejich klientů).

Jedním z dílčích cílů práce bylo nalezení tematického zaměření vycházejícího z možností, které poskytuje daný region, a jež by se vztahovalo k zájmovému území. Tématem bylo zvoleno papírenství. Naučná stezka tak návštěvníkům přibližuje historii výroby papíru a výrobní proces vedoucí k získání papíru. Vedle toho nabízí i informace vztahující se k místům, na kterých se návštěvník nachází.

Práci lze svým charakterem považovat za prakticky zaměřenou. Návrh trasy naučné stezky vyšel z rekognoskace zájmového území. Zohlednily se v úvodu vytyčené předpoklady a podmínky, které by měla navrhovaná naučná stezka splňovat. Ty zde nahrazují hypotézy. Předpoklady a podmínky byly při sestavování návrhu naučné stezky uvedeny v praxi, neboť se podařilo všechny vytyčené předpoklady a podmínky pro tvorbu dané naučné stezky akceptovat. Pouze určité kategorii návštěvníků může její náročnější profil činit problémy (viz předpoklad – podmínka č. 4). Zejména imobilním návštěvníkům, starším lidem či turistům s horší fyzickou kondicí. Na absolvování celé trasy jsou zapotřebí přibližně 4 hodiny.

Předkládaný návrh naučné stezky obsahuje možnosti na umístění jednotlivých zastavení. Práce dále uvádí obecné parametry naučné stezky, zabývá se úpravou a údržbou trasy navrhované naučné stezky. Část práce se věnuje lokalizaci funkčních a odpočinkových zón podél trasy, značení a vybavení naučné stezky tzv. ostatními objekty návštěvnické infrastruktury. Navrhované rozmístění objektů splňuje funkce uvedené v kapitole věnované teoretickému rámci sledované problematiky. Kapitola věnující se komunikaci s návštěvníky obsahuje již zmíněné návrhy informačních panelů jednotlivých zastavení. Nechybí i orientační kalkulace nákladů na vybudování naučné stezky. Text zohledňuje i didaktický potenciál navrhované naučné stezky. Příloha práce obsahuje doplňující informace k textu a fotodokumentaci k navrhované trase naučné stezky.

Vlastní trasa navrhované naučné stezky v zájmovém území je vedena z českokrumlovského předměstí Plešivec po pravém břehu Vltavy k papírně ve Větrní, dále do centra obce, odtud se okružním vedením přes vrch Větrník vrací zpět do centra obce, kde končí. Její tvar má tak charakter smyčky. Naučná stezka je koncipována jako tzv. samoobslužná. Čítá 13 zastavení o celkové délce 9 km. Vedení naučné stezky v okolí největší papírny ve střední Evropě v meziválečném období 20. století koresponduje se současným trendem v cestovním ruchu, kdy technické památky získávají v posledních letech nebývalé obliby nejen u odborníků, ale i u laické veřejnosti.

K propagaci naučné stezky by mohl posloužit později sestavený leták (publikace) obsahující základní data o naučné stezce a upozorňující na její specifika. Naučnou stezku by bylo nezbytné propagovat na internetových serverech (cílených na turisty či specializujících se na problematiku naučných stezek). Vhodné by bylo při realizaci navrhované naučné stezky navázat spolupráci zřizovatele naučné stezky s KČT a zakomponovat ji do systému turisticky značených tras KČT.

Případná realizace navrhované naučné stezky v okolí obce Větrní se pravděpodobně bude odvíjet od finančních možností a zájmu samosprávy dotčených obcí, popř. Jihočeského kraje.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ:

- *ODBORNÁ LITERATURA:*

ALBRECHT, J. a kol. (2003): Chráněná území ČR – svazek VIII. Českobudějovicko. 1. vydání. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 807 s.

ANDĚRA, M., ZAVŘEL, P. (2003): Šumava – příroda, historie, život. 1. vydání. Baset, Praha, 800 s.

BIČÍK, I., PERLÍN, R. (2010): Lokální rozvoj na Šumavě. 1. vydání. Správa NP a CHKO Šumava, Vimperk, 187 s.

CULEK, M. a kol. (1996): Biogeografické členění České republiky. 1. vydání. Enigma, Praha, 347 s.

ČERNÁ, M. (2012): Český Krumlov – Plešivec. Architektura a umělecká reflexe místa. Bakalářská práce. Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Brno, 52 s.

ČEŘOVSKÝ, J., ZÁVESKÝ, A. (1989): Stezky k přírodě. 1. vydání. SPN, Praha, 239 s.

DEMEK, J., MACKOVČIN, P. a kol. (2006): Zeměpisný lexikon ČR – Hory a nížiny. 2. vydání. AOPK ČR, Brno, 582 s.

DRÁBEK, K. (2007): Naučné stezky a trasy II – Jihočeský kraj. 1. vydání. Nakladatelství Dokořán, Praha, 297 s.

ERBANOVÁ, E., ŠILHAN, M., ŠVÁCHA, R. (2007): Slavné vily Jihočeského kraje. 1. vydání. Foibos, Praha, 227 s.

FAZIK, A. (2008): Poznámka k pojetí tradic a jejich místa v cestovním ruchu. In: Manová, M., Štemberk, J. a kol.: Historie a cestovní ruch. Perspektivní a podnětné spojení. 1. vydání. Vysoká škola obchodní, Praha, s. 301-303.

GAŽI, M. a kol. (2010): Český Krumlov od rezidenčního města k památce světového kulturního dědictví. 1. vydání. Národní památkový ústav, České Budějovice, 1039 s.

HAIŠMAN, J. (2006): Návrh naučné stezky Švihov a okolí. Bakalářská práce. Katedra geografie Pedagogické fakulty ZČU v Plzni, Plzeň, 104 s.

HUBÁČEK, O., MATĚJŮ, M., OPLETALOVÁ, L. (2009): Sociokulturní adaptace malých měst. Kulturní a sociální změny v lokální společnosti 1992 až 2008. 1. vydání. Univerzita Karlova v Praze – Filozofická fakulta, Praha, 133 s.

HŮLKOVÁ, L., JELÍNEK, P. (2012): Východní Šumava. 1. vydání. Nakladatelství Paseka, Praha, 80 s.

CHÁBERA, S. (1982): Geologické zajímavosti jižních Čech. 1. vydání. Jihočeské nakladatelství, České Budějovice, 158 s.

- CHLUPÁČ, I. a kol. (2002): Geologická minulost České republiky. 1. vydání. Academia, Praha, 436 s.
- CHMEL, Z. (1997): Vesele i vážně o papíru, textilu, železe a kovech. 1. vydání. ANTE Brno, Brno, 176 s.
- JANČAR, V., NOVÁK, I. (2005): Vodácký průvodce Česko. 1. vydání. SHOCart, Vizovice, 428 s.
- JELÍNEK, M., KOZUBKOVÁ, J., KOSTEČKA, P. (2009): Realizace návštěvnické infrastruktury. 1. vydání. AOPK ČR, Praha, 17 s.
- KALNÁ, I. (2007): Didaktické využití brněnských naučných stezek v prvouce. Diplomová práce. Katedra biologie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, Brno, 132 s.
- KARPAŠ, R., ZÁLOHA, J. (2001): Album starých pohlednic – Českokrumlovsko. 1. vydání. Nakladatelství 555, Liberec, 156 s.
- KHEL, R. (1999): Poselství papíru. 1. vydání. Karolinum – nakladatelství Univerzity Karlovy, Praha, 332 s.
- KLEMPERA, J. (2002): Vodní mlýny v Čechách V. 1. vydání. Libri, Praha, 235 s.
- KLIMEK, H. (2011): Šumava – Českokrumlovsko. 1. vydání. Regia, Praha, 223 s.
- KOCMAN, J. H. (2011): Médium papír. 3. vydání. Vysoké učení technické v Brně, Brno, 87 s.
- Kol. autorů (1985): Větrní – lidé, práce, dějiny. 1. vydání. Místní národní výbor Větrní, Větrní, 55 s.
- Kol. autorů (1986): Jižní Čechy – turistický průvodce ČSSR. 1. vydání. Olympia, Praha, 381 s.
- Kol. autorů (2003): Historický atlas měst České republiky, svazek č. 11 – Český Krumlov. 1. vydání. Historický ústav Akademie věd ČR, Praha, 16 s.
- Kol. autorů (2003): The Paper Making Process – From wood to coated paper. 1. vydání. Sappi Fine Paper Europe, Brussels, 18 s.
- Kol. autorů (2004): Interpretace místního dědictví – příručka pro plánování a tvorbu prezentací místních zajímavostí. 1. vydání. Nadace Partnerství, Brno, 88 s.
- Kol. autorů (2008): Průmysl cestovního ruchu. 1. vydání. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha, 264 s.
- KOMLOSY, A. (1995): Industrie, Kultur, Mühlviertel, Waldviertel Südböhmen. Reisen im Grenzland. 1. vydání. Deuticke, Wien. 256 s.
- KRÁL, M. (1988): Československá turistika. 1. vydání. Olympia, Praha, 148 s.

KUBÍKOVÁ, A., MAŠKOVÁ, V., VESELÝ, J. (2003): Českokrumlovsko 1620 – 1850. 1. vydání. Státní oblastní archiv Třeboň, Český Krumlov, 136 s.

LEDNICKÝ, V., PYKA, J. (2011): Management turistické destinace. 1. vydání. Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Karviná, 103 s.

LEDNICKÝ, V., PYKA, J., VANĚK, J. (2008): Možnosti využití klastrů v cestovním ruchu. 1. vydání. Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Karviná, 114 s.

MALÁ, V. a kol. (2002): Základy cestovního ruchu. 1. vydání. Vysoká škola ekonomická v Praze – Nakladatelství Oeconomica, Praha, 100 s.

MIRVALD, S. (1996): Geografie cestovního ruchu. 3. vydání. Vydavatelství ZČU, Plzeň, 128 s.

Monitoring návštěvníků v turistických regionech České republiky. Fakta a inspirace z výzkumného projektu. 1. vydání. CzechTourism, Praha, 2008, 122 s.

NAVRÁTIL, J. a kol. (2012): Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa. Aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava. 1. vydání. Alfa Nakladatelství, Praha, 189 s.

PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. (2012): Výkladový slovník cestovního ruchu. 2. vydání. Linde Praha, Praha, 768 s.

PEŠEK, P. (1979): Průvodce po Pionýrské naučné stezce Větrník. 1. vydání. Pionýrská skupina mladých ochránců přírody ve Větrní, Větrník, 19 s.

PROFOUS, A., SVOBODA, J. (1957): Místní jména v Čechách. Díl IV. (S – Ž). 1. vydání. Nakladatelství Československé akademie věd, Praha, 864 s.

ŘEZNÍČKOVÁ, D. a kol. (2008): Náměty pro geografické a environmentální vzdělávání: výuka v krajině. 1. vydání. Univerzita Karlova v Praze, přírodovědecká fakulta, Praha, 184 s.

SKALICKÝ, Č. (1985): Technologie výroby papíru, 1. díl. 1. vydání. Vysoká škola chemicko-technologická v Pardubicích, Pardubice, 180 s.

Statistický lexikon obcí České republiky 2005. 1. vydání. Český statistický úřad a Ministerstvo vnitra ČR, Praha, 2000, 1358 s.

ŠILHÁNKOVÁ, V. a kol. (2006): Veřejné prostory jako prostředek pro podporu místního cestovního ruchu. 1. vydání. Civitas per Populi, Hradec Králové, 66 s.

VANCLEAVE, J. (2007): Janice VanCleave's Super Science Challenges: Hands-On Inquiry Projects for Schools, Science Fairs, or Just Plain Fun! 1. vydání. John Wiley&Sons, Hoboken, NJ, 170 s.

WILLIAMS, S. (1998): Tourism Geography. 2. vydání. Routledge, London, 212 s.

- *INTERNETOVÉ ZDROJE:*

- B2B Partner (2014): Ceník výrobků – oboustranný stojan na kola,
<http://www.b2bpartner.cz/products/10000853/101524/> (20. 3. 2014).
- CzechTourism (2013): Turistické regiony a oblasti v České republice,
<http://www.czechtourism.cz/regiony/mapa-turisticky-ch-regionu-a-oblasti/> (3. 8. 2013).
- Falco Team (2014): Samolepící fólie – ceník,
<http://www.falcoreklama.cz/polep-folii> (20. 3. 2014).
- Fredos (2014): Ceník frézovaných palisád se špicí,
<http://www.fredos.cz/produkty/seznam-vyrobu/kat/260/palisady> (21. 3. 2014).
- Hrady CZ (2013): Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Větní,
http://www.hrady.cz/wnd_show_text.php?tid=32026 (25. 10. 2013).
- Kámen a písek Český Krumlov (2014): Ceník smluvních cen kameniva na rok 2014,
http://www.kamen-ck.cz/blob.php?stranky_soubory=95 (20. 3. 2014).
- Klub českých turistů (2013): Turistické značení KČT,
<http://www.kct.cz/cms/turisticke-znaceni-kct> (14. 11. 2012).
- Lesy České republiky (2014): Přidružená dřevařská výroba a truhlárna Zbytiny,
http://www.lesycr.cz/lz5/nabidka-produktu-a-sluzeb/Documents/LZ_BOUBIN_katalog_vyrobu.pdf (20. 3. 2014).
- Národní památkový ústav v Českých Budějovicích (2013): Pachnerova papírna,
<http://www.npu.cz/download/1270787179/Cesky+Krumlov+papirna.pdf> (11. 9. 2013).
- Naučné stezky v České republice (2013): Seznam naučných stezek v České republice,
<http://www.stezky.unas.cz/index2ns.htm> (4. 8. 2013).
- Obchodní společnost – SP (2014): Doplnky městského mobiliáře – koše,
<http://www.spolsp.net/kosetichy/kostichy.html> (20. 3. 2014).
- Obchodní společnost – SP (2014): Doplnky městského mobiliáře – sklopný parkovací oblouk,
<http://www.spolsp.net/klapp/klappoblouk.html> (21. 3. 2014).
- Povodí Vltavy (2013): Stavy a průtoky na vodních tocích,
<http://www.pvl.cz/portal/sap/cz/index.htm> (17. 8. 2013).
- SvětémDřeva.cz (2014): Altán z kulatiny,
<http://www.svetemdreva.cz/products/zahradni-altan-z-kulatiny/> (21. 3. 2014).
- Urbania (2014): Odpadkový koš zelený,
<http://www.urbania.cz/kos-classic-zelena-14651.html> (21. 3. 2014).

- Urbania (2014): Ukazatel směru,
<http://www.urbania.cz/sipka-mono-1-ukazatel-plotrovany-text-11810.html>
(20. 3. 2014).
- VAKOshop (2014): Vodorovné dopravní značení – přechod pro chodce,
<http://www.vakoshop.cz/vodorovne-dopravni-znaceni/vodorovna-dopravni-znacka-prechod-pro-chodce-prechod-pro-chodce-1000x500mm-barva-bila.htm> (21. 3. 2014).
- Vetas (2014): Altán šestiboký,
<http://www.vetas.cz/produkty/zahradni-altany/altan-sestiboky> (29. 3. 2014).
- Ville de Windsor, Québec, Canada (2014): Festival du Papier (Festival papíru),
<http://www.villedewindsor.qc.ca/festival-du-papier/> (8. 3. 2014).
- Základní škola a Mateřská škola Větrní (2014): Školní vzdělávací program školy,
http://www.zsvetrni.cz/websvp_cd4v111009/index.htm (29. 3. 2014).
- Základní škola Plešivec (2014): Školní vzdělávací program školy,
<http://www.zsplesivec.cz/pro-rodice/dokumenty-ke-stazeni.html&search=1>
(29. 3. 2014).
- Země pokladů (2014): Projekt občanského sdružení,
<http://www.zemepokladu.cz/clanky/vyzva/prvnich-73-m---dreveneho--povaloveho--chodniku-pro-bezbarierovy-pristup-do-venkovskeho-hospodarstvi.html> (21. 3. 2014).

- *ZDROJE OBRAZOVÉHO MATERIÁLU POUŽITÉHO V NÁVRZÍCH INFORMAČNÍCH TABULÍ:*

Značka naučné stezky, úvodní a závěrečná informační tabule, č. 1 až 13,
<http://www.kct.cz/cms/turisticke-znaceni-kct> (28. 1. 2014).

Znak města Český Krumlov, úvodní a závěrečná informační tabule, č. 1 až 13,
http://www.grofs.cz/mes_erb/C1/obr_vel/CeskyKrumlov.gif (28. 1. 2014).

Znak obce Větrník, úvodní a závěrečná informační tabule, č. 1 až 13,
http://www.ckrumlov.cz/cz1250/aktual/urdesk/i_vetdsk.htm (28. 1. 2014).

Kresby – informace o papíru, informační tabule č. 1, 2, 3, 4, 5, 13,
Lucie Krausová (duben 2014).

Kresby – výroba papíru, informační tabule č. 6 až 12,
<http://www.villedewindsor.qc.ca/wp-content/uploads/2013/04/etapes-fabrication-papier.jpg> (8. 3. 2014).

Letecký pohled na zájmové území, úvodní informační tabule,
<http://www.ze-vzduchu.cz/fotografie-obci-a-az-h/category/23-cesky-krumlov>
(30. 1. 2014).

Plešivec na konci 19. stol., informační tabule č. 1,
KARPAŠ, R., ZÁLOHA, J. (2001): Album starých pohlednic – Českokrumlovsko. 1. vydání. Nakladatelství 555, Liberec, s. 145.

Spirova vila na Plešivci, informační tabule č. 2,
GAŽI, M. a kol. (2010): Český Krumlov od rezidenčního města k památce světového kulturního dědictví. 1. vydání. Národní památkový ústav, České Budějovice, s. 943.

Pachnerova papírna, informační tabule č. 3,
KARPAŠ, R., ZÁLOHA, J. (2001): Album starých pohlednic – Českokrumlovsko. 1. vydání. Nakladatelství 555, Liberec, s. 144.

Horní rechle, informační tabule č. 4,
KARPAŠ, R., ZÁLOHA, J. (2001): Album starých pohlednic – Českokrumlovsko. 1. vydání. Nakladatelství 555, Liberec, s. 61.

Povodí Dunaje jižně od ČR, informační tabule č. 5,
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bassin-du-Danube-blank-map.png>
(12. 1. 2014).

Papírna ve Větrník, informační tabule č. 6,
<http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=5253> (30. 1. 2014).

Vlečka do papírny Větrník, informační tabule č. 7,
http://www.posazavsky-pacifik.cz/mattoni_12.html (17. 2. 2014).

- Papírna Větrní, informační tabule č. 8,
http://www.jip.cz/web/index.php?option=com_content&task=view&id=6
(17. 2. 2014).
- Dobová fotografie vily Hanse Spira, informační tabule č. 9,
ERBANOVÁ, E., ŠILHAN, M., ŠVÁCHA, R. (2007): Slavné vily Jihočeského kraje.
1. vydání. Foibos, Praha, s. 104.
- Stará škola ve Větrní, informační tabule č. 10,
http://www.geocaching.com/geocache/GC42DTZ_vetrni-tvrz-a-kostel-fort-and-church
(18. 2. 2014).
- Dřípatka horská, informační tabule č. 11,
<http://leccos.com/index.php/clanky/dripatka> (13. 2. 2014).
- Výstavba kostela ve Větrní, informační tabule č. 12,
http://www.geocaching.com/geocache/GC42DTZ_vetrni-tvrz-a-kostel-fort-and-church
(20. 2. 2014).
- Slávka Bulánová, informační tabule č. 13,
http://ceskokrumlovsky.denik.cz/galerie/slavka_bulanova.html?mm=3054033
(21. 2. 2014).
- Cchaj-Lun, závěrečná informační tabule,
http://sk.swewe.com/word_show.htm/?354917_1&Cai%7CLun (5. 4. 2014).
- Hynek Spiro, závěrečná informační tabule,
http://www.jip.cz/web/index.php?option=com_content&task=view&id=6
(5. 4. 2014).
- Mapa Španělska, závěrečná informační tabule,
http://www.freepik.com/free-photo/spain-map-1_340805.htm (5. 4. 2014).
- Nádoba na sběr papíru, závěrečná informační tabule,
<http://www.koclirov.cz/odpadove-hospodarstvi-pg58.php> (5. 4. 2014).
- Nádraží Kájov, závěrečná informační tabule,
<http://www.azmd.euweb.cz/tratkrumlov.htm> (5. 4. 2014).
- Otevření školy ve Větrní dne 9. září 1928, závěrečná informační tabule,
<http://www.kohoutikriz.org/priloha/jungwd.php> (5. 4. 2014).
- Papírenský stroj, závěrečná informační tabule,
<http://www.vedanasbavi.cz/orisek-taje-papiru> (5. 4. 2014).
- Papírna Velké Losiny, závěrečná informační tabule,
KHEL, R. (1999): Poselství papíru. 1. vydání. Karolinum, Praha, s. 254.

Pečeť Petra Višně z Větrní, závěrečná informační tabule,
Kol. autorů (1985): Větrní – lidé, práce, dějiny. 1. vydání. Místní národní výbor
Větrní, Větrní, s. 10.

Petr Muk, závěrečná informační tabule,
http://www.cojeco.cz/index.php?id_desc=388292&s_lang=2&detail=1 (5. 4. 2014).

Plavení dřeva, závěrečná informační tabule,
<http://www.ceskatelevize.cz/porady/873537-hledani-ztraceneho-casu/207522161510001-drevo-v-pohybu/> (5. 4. 2014).

Pliocén, závěrečná informační tabule,
<http://blogorgonopsid.blog.cz/1008/pliocen-kalifornie> (5. 4. 2014).

Sv. Jan Nepomucký, závěrečná informační tabule,
<http://www.pozitivni-noviny.cz/cz/clanek-2009070051> (5. 4. 2014).

Štěpkování, závěrečná informační tabule,
<http://www.stepkovace-drtice.cz/> (5. 4. 2014).

Vesuv u Neapole, závěrečná informační tabule,
<http://www.lentinodrive.com/vesuvius-tour.htm> (5. 4. 2014).

Znak rodu Rožmberků, závěrečná informační tabule,
<http://www.novadomus.cz/jhradec/mesto/vitkovci.php> (5. 4. 2014).

SEZNAM TABULEK:

- Tabulka č. 1 – Struktura způsobu rekognoskace zájmového území pro vytyčení trasy naučné stezky
Tabulka č. 2 – Volba tematického zaměření naučné stezky v okolí obce Větrní
Tabulka č. 3 – Rekognoskace objektů v zájmovém území
Tabulka č. 4 – Rekognoskace komunikací v zájmovém území
Tabulka č. 5 – Navrhovaná zastavení naučné stezky v okolí obce Větrní
Tabulka č. 6 – Popis navrhované naučné stezky
Tabulka č. 7 – Doporučení k zřízení ostatních objektů návštěvnické infrastruktury
Tabulka č. 8 – Orientační didaktická využitelnost navrhované naučné stezky pro místní základní školy dle jejich školních vzdělávacích programů

SEZNAM OBRÁZKŮ A MAP:

- Obrázek č. 1 – Schéma pro vymezení zájmového území na základě primárních aspektů
Obrázek č. 2 – Schéma rekognoskace zájmového území pro potřeby návrhu naučné stezky
Obrázek č. 3 – Profil naučné stezky
Mapa č. 1 – Poloha a správní členění zájmového území
Mapa č. 2 – Trasa navrhované naučné stezky v okolí obce Větrní

SEZNAM PŘÍLOH:

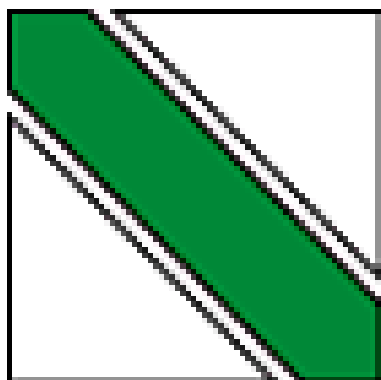
- Příloha č. 1 – Značení naučné stezky
Příloha č. 2 – Fotodokumentace trasy navrhované naučné stezky
Příloha č. 3 – Názorná fotodokumentace objektů infrastruktury naučné stezky

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK:

ČR	Česká republika
KČT	Klub český turistů
MŠ	mateřská škola
NS	naučná stezka
ORP	obec s rozšířenou působností
ZŠ	základní škola

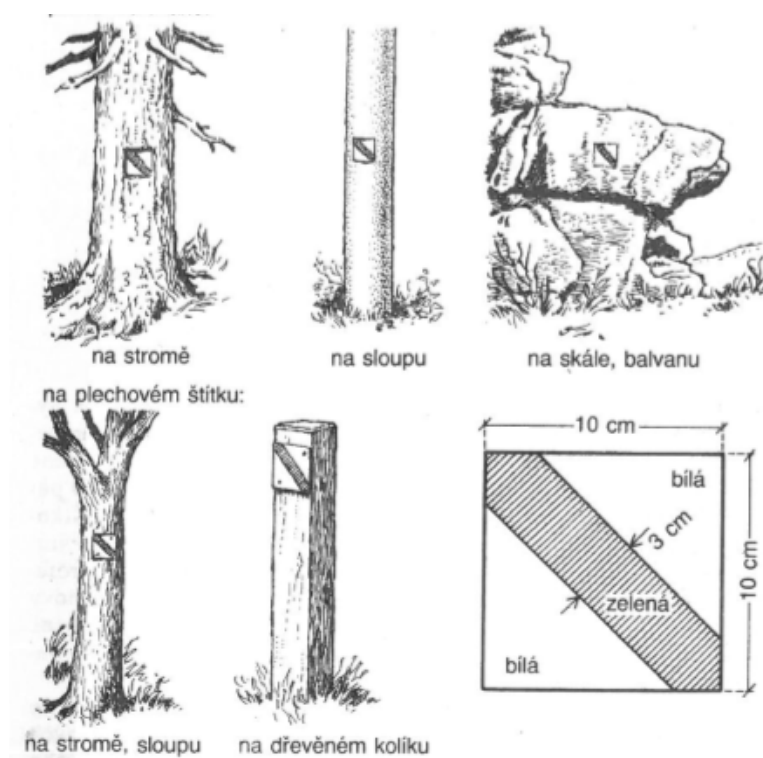
Příloha č. 1 – Značení naučné stezky

1a – Turistická značka naučné stezky Klubu český turistů (zmenšeno)

Zdroj: www.kct.cz/cms/turisticke-znaceni-kct (28. 1. 2014).

1b – Ukázka možného značení naučné stezky

Zdroj: Čeřovský, Závěský 1989, s. 163.

1c – Příklady pozitivních a zákazových piktogramů

1. pohyb pouze po vyznačených trasách		
2. vjezd cyklístů		
3. vjezd na motorce		
4. rozdělávání ohně		
5. táboření		
6. zákaz vyhazování odpadků		
7. horolezectví		
8. zákaz rušení klídu		
9. zákaz trhání rostlin		
10. zákaz sběru lesních plodů		
11. zákaz vytloukání zkamenělin		

Zdroj: Jelínek, Kozubková, Kostečka 2009, s. 17.

Příloha č. 2 – Fotodokumentace trasy navrhované naučné stezky

2a – Lokalita navrhovaného zastavení č. 1 – Plešivec

Zdroj: Archiv autora (2014).

2b – Lokalita navrhovaného zastavení č. 2 – Plešivecké vily

Zdroj: Archiv autora (2014).

2c – Lokalita navrhovaného zastavení č. 3 – Pachnerova papírna

Zdroj: Archiv autora (2014).

2d – Lokalita navrhovaného zastavení č. 4 – Horní rechle

Zdroj: Archiv autora (2014).

2e – Lokalita navrhovaného zastavení č. 5 – Papouščí skála a jez Konopa

Zdroj: Archiv autora (2014).

2f – Pravobřežní komunikace mezi Větrným a Novým Spolím

Zdroj: Archiv autora (2014).

2g – Lokalita navrhovaného zastavení č. 6 – Papírna ve Větrní

Zdroj: Archiv autora (2014).

2h – Lokalita navrhovaného zastavení č. 7 – Vlečka do papírny

Zdroj: Archiv autora (2014).

2i – Lokalita navrhovaného zastavení č. 8 – Papírna ve Větrní

Zdroj: Archiv autora (2014).

2j – Lokalita navrhovaného zastavení č. 9 – Vila Hanse Spira

Zdroj: Archiv autora (2014).

2k – Pohled na vrch Větrník ze Školní ulice

Zdroj: Archiv autora (2014).

2l – Lokalita navrhovaného zastavení č. 10 – Základní škola ve Větrní

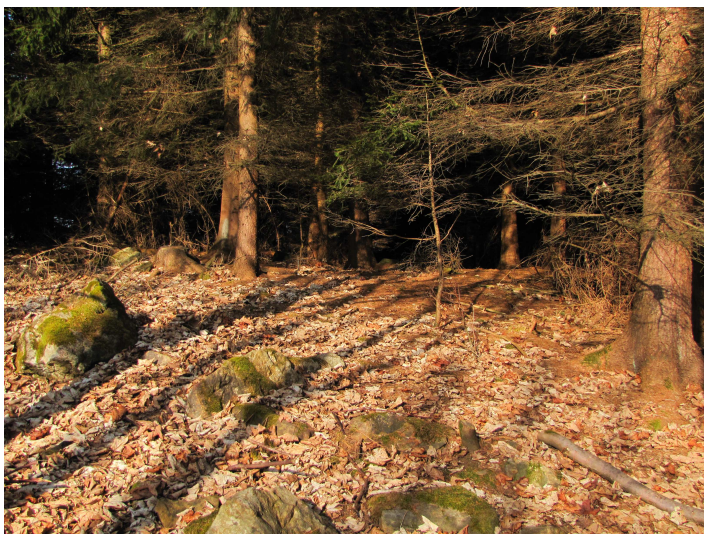
Zdroj: Archiv autora (2014).

2m – Konec ulice V Lukách – výhled na obec Větrník

Zdroj: Archiv autora (2014).

2n – Lokalita navrhovaného zastavení č. 11 – Větrník

Zdroj: Archiv autora (2014).

2o – Přístup na vrch Větrník – místo vhodné k vybudování dřevěného schodiště a povalového chodníku

Zdroj: Archiv autora (2014).

2p – Krajina v okolí vrchu Větrník

Zdroj: Archiv autora (2014).

2r – Lokalita navrhovaného zastavení č. 12 – Kostel sv. Jana Nepomuckého

Zdroj: Archiv autora (2014).

2s – Lokalita navrhovaného zastavení č. 13 – Obecní úřad

Zdroj: Archiv autora (2014).

Příloha č. 3 – Názorná fotodokumentace objektů infrastruktury naučné stezky

3a – Ukázka informačního panelu – Naučná stezka z Kokovic do Klobuk

Zdroj: Archiv autora (2012).

3b – Ukázka interaktivního informačního panelu – naučná stezka v okolí informačního centra Lusen (Bavorský les, Německo)

Zdroj: Archiv autora (2013).

3c – Místo zastavení naučné stezky – naučná stezka Landek

Zdroj: Archiv autora (2013).

3d – Výchozí místo naučné stezky – naučná stezka Tallbergsbroarna (Västerbotten, Švédsko)

Zdroj: Archiv autora (2013).

3e – Odpočinkový altán – naučná stezka Pod stromy (zámek Konopiště)

Zdroj: Archiv autora (2012).

3f – Odpočinkový přístřešek – Naučná stezka z Kokovic do Klobuk

Zdroj: Archiv autora (2012).

3g – Odpočinkový přístřešek – naučná stezka Březina

Zdroj: Archiv autora (2012).

3h – Odpočinkové lavičky – vrch Klucanina u Tišnova

Zdroj: Archiv autora (2014).

3i – Odpočinkové sedátko – Litoměřická vinařská stezka

Zdroj: Archiv autora (2012).

3j – Odpočinkové sedátko – naučné stezky Pod stromy (zámek Konopiště)

Zdroj: Archiv autora (2012).

3k – Technická úprava na trase naučné stezky dřevěný (povalový) chodník – naučná stezka v okolí informačního centra Lusen (Bavorský les, Německo)

Zdroj: Archiv autora (2013).

3l – Technická úprava na trase naučné stezky – naučná stezka Tallbergsbroarna (Västerbotten, Švédsko)

Zdroj: Archiv autora (2013).

3m – Rozhledna Na Klucanině u Tišnova (vyhlídková plošina ve výšce 24,6 m)

Zdroj: Archiv autora (2014).

3n – Rozhledna Karasín u Bystřice nad Pernštejnem (vyhlídková plošina ve výšce 25 m)

Zdroj: Archiv autora (2010).